

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra Pedagogiky

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ochrana zdraví a bezpečí v prostředí školy
Protecting health and safety in the school environment

Bc. Filip Hýbler

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kovaříková, Ph.D.
Studijní program: Učitelství výchovy ke zdraví pro 2. stupeň základní školy a střední
školy
Studijní obor: N VZ-PG 20

2024

Odevzdáním této diplomové práce na téma Ochrana zdraví a bezpečí v prostředí školy potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16.7. 2024

Srdečně děkuji vedoucí diplomové práce PhDr. Miroslavě Kovaříkové, Ph.D. za odborné vedení této diplomové práce, za podnětné rady, vstřícnost a trpělivost.

ABSTRAKT

Předložená diplomová práce řeší v teoretické části problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví na základních školách, zabývá se prevencí a statistikou úrazů. Hlavním tématem je školní úrazovost, bezpečnostní rizika a sociální bezpečí. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy, které s danou problematikou souvisejí, taktéž platná legislativa a doporučení. Praktická část využívá dostupných informací z archivu školy, následuje porovnání s informačními databázemi z internetu a metodickými pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Vlastní výzkumné šetření je realizováno formou kvantitativního výzkumu, metodou dotazníku. V dotazníkovém šetření jsou zjišťovány znalosti respondentů, spadající do platné legislativy na problematiku bezpečí ve škole, evidence úrazů, bezpečnostní gramotností. Získaná data jsou přehledně zpracována do tabulek pomocí deskriptivní statistiky a kruhových a sloupcových grafů. Cílem šetření je seznámení se současným stavem ochrany zdraví a bezpečí na škole. Data budou získávána na základní škole Králov (jméno je změněno pro potřeby utajení). Na základě získaných dat z praktické části je vypracováno doporučení pro sledovanou školu v oblasti ochrany zdraví a bezpečí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Ochrana bezpečí, prevence, úrazy, výzkum, základní škola.

ABSTRACT

The presented diploma thesis deals with the issue of safety and protection in the theoretical part in elementary schools, deals with accident prevention and statistics. The main topic is school accidents, safety risks and social security. In the theoretical part, basic concepts related to the given issue are defined, as well as valid legislation and recommendations. The practical part uses available information from the school archive, followed by a comparison with information databases from the Internet and methodological guidelines for ensuring the safety and health protection of children, pupils and students in schools and school facilities established by the Ministry of Education, Youth and Sports. The actual research is carried out in the form of quantitative research, using the questionnaire method. In the questionnaire survey, the respondents' knowledge of the applicable legislation on the issue of school safety, accident registration, and safety literacy is ascertained. The obtained data are clearly processed into tables using descriptive statistics and circular and bar graphs. The aim of the investigation is to get acquainted with the current state of health and safety protection at the school. The data will be collected at Králov elementary school (the name has been changed for confidentiality purposes). Based on the data obtained from the practical part, a recommendation is drawn up for the monitored school in the area of health and safety protection.

KEYWORDS

Protecting safety, prevention, injuries, research, elementary school.

Obsah:

1. Úvod	8
Teoretická část	9
2. Základní pojmy ochrany zdraví a bezpečí	9
2.1 Právní rámec ochrany zdraví a bezpečnosti	9
2.2 Didaktika výchovy ke zdraví	10
2.3 Rámcový vzdělávací program	11
2.4 Školní řád a školní vzdělávací program	13
2.5 Výchova k bezpečnosti žáků	15
2.6 Bezpečnost při školních výletech	16
2.7 Výchova ke zdraví	19
2.8 Vzdělávací oblast Člověk a zdraví	21
3. Bezpečnostní předpisy a opatření	22
3.1 Bezpečnostní opatření k ochraně před vnějšími hrozbami	24
3.2 BOZP	25
3.3 Požární ochrana	27
4. Teorie ochrany zdraví a bezpečnost žáků na vybrané ZŠ	28
4.1 Bezpečnost a ochrana žáků	28
4.2 Dozor nad žáky	31
4.3 Školní řád vybrané ZŠ	32
4.4 Školní poradenské pracoviště	33
5. Praktická část	35
5.1 Cíle výzkumného řešení	36
5.2 Výzkumný nástroj	36
5.3 Popis respondentů	37
5.4 Prezentace výsledků	38
5.5 Vyhodnocení výzkumných předpokladů	62
5.6 Doporučení na zlepšení	63
6. Diskuze	64
7. Závěr	65

Seznam použitých informačních zdrojů	66
Seznam použitých zkratk	68
Seznam příloh	69

1. Úvod

Pedagogové mají mít znalosti bezpečnostních předpisů a ochrany zdraví, neboť ty poskytují základní směrnice pro zajištění fyzického, psychického a sociálního bezpečí žáků. Důležité je vytvářet příznivé školní prostředí, kde panuje dobrá atmosféra a spolupráce mezi kolegy, žáky a personálem. To má zásadní vliv na pohodu všech účastníků a kvalitu fungování školního kolektivu. Ve školství se uplatňují přísnější předpisy a doporučení kvůli přítomnosti nezletilých osob. Zvláštní pozornost má být věnována doзору nad činností dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, aby byla zajištěna jejich bezpečnost a ochrana zdraví během výchovy a vzdělávání.

Teoretická část

2. Základní pojmy ochrany zdraví a bezpečí na škole

V této části jsou vybrané oddíly z odborné literatury, ucelené základní pojmy zařazené do tematických oddílů, kde jsou specifika ochrany zdraví a bezpečí.

2.1 Právní rámec ochrany zdraví a bezpečnosti

Ochrana zdraví a bezpečnost na základních školách je klíčovým aspektem pro zajištění celkového zdraví a bezpečnosti žáků jak v prostředí školy, tak i mimo ni. V České republice existuje několik ukazatelů ochrany zdraví a bezpečnosti ve školním prostředí, které směřují k poskytnutí bezpečného a zdravého prostředí pro žáky, pedagogy a další pracovníky ve školách. Tyto ukazatele jsou běžně integrovány do zákona č. 561/2004 Sb., známého jako školský zákon, který stanovuje obecné principy a požadavky pro všechny školy a vzdělávací zařízení.

V dnešní době mají pedagogové širší rozsah povinností než pouhé poskytování vzdělání žákům. Jejich odpovědnost zahrnuje kontinuální sebevzdělávání a kladení důrazu na bezpečnost, včetně schopnosti řídit krizové situace, které mohou překračovat běžný rámec jejich výuky. Vedle běžných rizik mohou nastat i mimořádné události, při nichž je na pedagogy kladená povinnost zajistit bezpečnost a ochranu zdraví svěřených dětí. To vyžaduje další rozvoj bezpečnostních opatření na školách. Prioritními hledisky jsou specifické potřeby dané společností a bezpečnostní situace na místní, regionální a národní úrovni. Dle právního předpisu má ředitel školy vytvářet interní školní řád, který obsahuje i plány pro krizové situace. Zdůrazňují potřebu individuálních krizových plánů pro žáky se zdravotními problémy nebo speciálními potřebami. Zákon také vyžaduje, aby školy vedly evidenci žáků a zaznamenávaly všechny úrazy. Tyto informace se ukládají do knihy úrazů nebo elektronického systému. Udržování těchto záznamů je nezbytné pro budoucí zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Tyto záznamy umožňují školám sledovat a analyzovat trendy v úrazovosti mezi žáky. Tímto způsobem mohou identifikovat opakující se situace nebo místa, kde se úrazy častěji vyskytují. Je důležité, aby školy měly opatření k prevenci úrazů a dodržovaly bezpečnostní standardy stanovené příslušnými předpisy (KOVAŘÍKOVÁ, 2020).

Například: „Podle zjištění ČŠI bylo ve školním roce 2017/18 evidováno 44 572 tisíc úrazů. Nejvíce úrazů je zaznamenáno na základních školách v hodinách tělesné výchovy, 1660 přestávkách a při akcích konaných mimo školu. Úrazem se rozumí takový úraz, který se stal při vzdělávání nebo s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb. Úrazem žáků tedy není úraz nebo se nezapočítává do statistik ČŠI ten, který se stane na cestě do školy a zpět, nebo na cestě na místo nebo cestou zpět, jež bylo určeno jako shromaždiště mimo prostory školy při akcích konaných mimo školu. Pokud dojde k úrazu, je v první řadě nutné poskytnout první pomoc, případně volat záchrannou zdravotnickou službu (telefon 155, ev. 112)“ (KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 37-38). Zaměstnavatel odpovídá za vhodné rozmístění lékárniček první pomoci s potřebným vybavením (HANUŠOVÁ, 2014).

„Podle závažnosti úrazu a s ohledem na věk zraněného žáka, případně další okolnosti škola zajistí jeho doprovod do zdravotnického zařízení a zpět nebo domů, popřípadě do jiného školského zařízení. O události a o provedených opatřeních je neprodleně informován zákonný zástupce žáka“ (KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 37-38).

2.2 Didaktika výchovy ke zdraví

Podle Kovařikové a Marádové se didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí zabývá praktickými i teoretickými otázkami, které jsou součástí vzdělávacích programů na různých školních stupních a typech škol, gymnázií, středních škol a vysokých škol. Historicky se výchova ke zdraví a bezpečí proměňovala v kurikulech škol, začínala jako součást rodinné výchovy. V minulosti se opírala o vědecké poznání z různých oborů, jako jsou technické, umělecké, přírodovědné a společenskovední. S nástupem rámcových vzdělávacích programů, zejména v oblasti Člověk a zdraví, se didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí stala klíčovým prvkem vzdělávání. Tato didaktika se zaměřuje především na povědomí o vlastním zdravotním stavu a schopnost ovlivnit jej (KOVAŘÍKOVÁ, MARÁDOVÁ, 2020).

Kurikulum je zaměřeno na rozvíjení zdravotní gramotnosti vzdělávacími aktivitami jedinců a tím i předpoklad zlepšení jejich zdraví do budoucna. Tento předmět má za cíl rozvíjet klíčové pojmy z oblasti zdraví a bezpečí.

Učitelé musí plánovat výuku s ohledem na různé faktory, jako je prostor, počet a věk žáků a jejich sociální zařazení. Bohužel integrace výchovy ke zdraví a bezpečí do jiných oborů může někdy bránit dosažení stanovených cílů. Vztah mezi didaktikou výchovy ke zdraví a bezpečí a jinými vědními obory, jako jsou společenskovědní a přírodovědné, přispívá k celkovému holistickému chápání zdraví. Výzkum v oblasti didaktiky výchovy ke zdraví a bezpečí se zaměřuje na následující oblasti:

- Ukotvení stanovením výchovného a poznávacího významu ve vzdělávání ve školství
- Navržení modelu vzdělávání v oboru výchovy ke zdraví a bezpečí a očekávané výsledky učení
- Didaktické prostředky, kde je jejich rozpracování pro různé stupně vzdělávání
- Profesionální kompetence učitelů výchovy ke zdraví a bezpečí a uchování a třídění jejich poznatků
- V rámci školní edukace rozvíjení zdravotní gramotnosti žáků v neformálním vzdělávání
- Koncepce přípravy učitelů pro perspektivní výuku

2.3 Rámcový vzdělávací program

Principy Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání RVP ZV představují klíčový dokument, který poskytuje pevný základ pro vzdělávací proces na základních a víceletých středních školách. Tento program navazuje na předchozí RVP PV a reflektuje nové poznatky a potřeby moderní společnosti, stejně jako proměnlivé vzdělávací prostředí. Jeho cílem je vytvořit komplexní rámec pro vzdělávání žáků, který zohledňuje jejich individuální potřeby, rozvoj klíčových kompetencí a přípravu na další vzdělávací úroveň. Jedním z hlavních aspektů RVP ZV je definice společných vzdělávacích cílů pro žáky základních škol a víceletých středních škol. Program dále specifikuje úroveň klíčových kompetencí, kterých by měli žáci dosáhnout na konci základního vzdělávání, což poskytuje jasný referenční bod pro hodnocení vzdělávacích výsledků. Vzdělávací obsah stanovený v RVP ZV se zaměřuje na očekávané výstupy a učivo, které by měly být součástí vzdělávacího procesu (MŠMT, 2021). Tento obsah je navržen tak, aby podporoval rozvoj klíčových kompetencí a odpovídal potřebám moderní společnosti. Součástí vzdělávacího

obsahu jsou také průřezová témata, která mají významný vliv na formování osobnosti žáků a jsou integrována do vzdělávacího procesu napříč všemi ročníky. Dalším důležitým aspektem RVP ZV jsou stanovené standardy pro základní vzdělávání, které slouží jako referenční rámec pro hodnocení vzdělávacích výsledků a zajišťují konzistenci a kvalitu vzdělávacího procesu. Tyto standardy jsou navrženy tak, aby podporovaly efektivní dosahování cílů stanovených v RVP ZV a usnadňovaly hodnocení vzdělávacího úspěchu žáků (RVP ZV, 2023).

Podle rámcových vzdělávacích programů je jedním z hlavních cílů vzdělávání výchovy ke zdraví zlepšení zdravotního stavu populace. To se realizuje nejen prostřednictvím celoživotního vzdělávání v oblasti výchovy ke zdraví a bezpečí ve školách, ale také prostřednictvím rodinného prostředí. Jedná se o celospolečenskou zodpovědnost, kterou by každý jedinec měl brát vážně. Diskuze o ochraně zdraví v mimořádných situacích byla zahájena již v roce 2003 na základě pokynu MŠMT a je stále aktuální. Současné mimořádné události, jako je pandemie COVID-19 a další bezpečnostní rizika o to více zdůrazňují význam osvojování dovedností u žáků v oblasti ochrany zdraví a bezpečí. Vývoj vědeckých poznatků také vyžaduje neustálé aktualizování výuky výchovy ke zdraví a bezpečí. Těmito cíli jsou nejenom odborné znalosti a dovednosti, ale také rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí, které jsou klíčové pro úspěch v moderním světě. Flexibilita v přístupu k realizaci vzdělávacího obsahu je jedním z klíčových principů RVP ZV. Program předpokládá možnost modifikace vzdělávacího obsahu, rozsahu a zaměření výuky, metod práce a zařazení dalších podpůrných opatření v souladu s individuálními potřebami žáků. To umožňuje školám a učitelům lépe reagovat na různorodost žákovské populace a poskytovat tak efektivní a personalizované vzdělávání.

V rámci RVP ZV lze očekávat, že prostřednictvím spolupráce všech pedagogů v oboru výchovy ke zdraví a bezpečí budou žáci rozvíjet klíčové kompetence. Tyto kompetence jsou zaměřeny na osvojení životně důležitých dovedností v oblasti ochrany zdraví a jejich uplatnění v osobním životě. Důležité je přenést didaktické postupy a strategie implementací z rámcového vzdělávacího programu Výchova ke zdraví do školního vzdělávacího programu jednotlivých škol. RVP ZV je také důležitým dokumentem pro stanovení požadavků přijímacího řízení na střední školy. Podle tohoto programu jsou stanoveny standardy a očekávání, které žáci musí splnit pro úspěšné vstoupení do dalšího

vzdělávacího cyklu. Tímto způsobem RVP ZV přispívá k udržení kvality vzdělávání na všech úrovních školství a zajišťuje kontinuitu vzdělávacího procesu (MŠMT, 2021).

Je důležité zdůraznit, že RVP ZV je otevřený dokument, který bude průběžně aktualizován podle měnících se potřeb společnosti, zkušeností učitelů a zájmů žáků. Tato flexibilita umožňuje adaptaci vzdělávacího systému na nové výzvy a trendy v oblasti vzdělávání a přispívá k jeho neustálému vývoji a zdokonalování.

2.4 Školní řád a školní vzdělávací program

Jedním z cílů je zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků a zaměstnanců ve školách. Školy mají nejen povinnost vzdělávat své žáky, ale také je chránit před různými nebezpečími, která mohou vzniknout v průběhu vzdělávání, školních aktivit a při poskytování školských služeb. Tato ochrana není jen otázkou bezpečnosti, ale také etickou a právní povinností, kterou školy musí respektovat a aktivně podporovat. Ředitel školy je právnická osoba a má za povinnost vydávat vnitřní školní řád a školní řád, který upravuje podrobnosti výkonu práv a povinností žáků a podmínky zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví, měl by tam být také zpracován mimořádný krizový plán, který by měl být vypracován individuálně pro žáky, kteří mají přidružené zdravotní komplikace a speciálně pro žáky s poruchou autistického spektra. Kromě běžných rizik mohou nastat i mimořádné situace, kdy je pedagog povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků, kdy je nezbytný další rozvoj těchto činností na škole v rámci bezpečnostních opatření. Priority určuje společnost a bezpečnostní situace v daném místě, státu, kraje nebo obce. Zákonní zástupci nezletilých žáků a samotní žáci musí dodržovat školní a vnitřní řád a plnit pokyny zaměstnanců školy. Praktické vyučování a další práce organizované školami musí respektovat právní předpisy týkající se pracovní doby, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Každá škola by měla mít vytvořený školní vzdělávací program, který zahrnuje opatření k ochraně zdraví a bezpečnosti žáků. Tento program by měl být přizpůsoben specifickým potřebám, věku a fyzické dispozici žáků s jejich speciálními vzdělávacími potřebami. Podle Kovařikové má pedagog více odpovědnosti než jen vzdělávání studentů, má povinnost se vzdělávat a prioritou je bezpečnost, například při řízení krizových událostí,

kteře nemusí být záležitostí dané školy, ale umět také manažersky zvládnout situace, které nesouvisí jen s tematickým plánem výuky (KOVÁŘÍKOVÁ, 2020).

Školský zákon ukládá povinnost vést evidenci žáků a zaznamenávání úrazů. Evidence žáků se vede v třídní knize nebo v elektronické podobě například v Bakalářích. K zaznamenávání všech úrazů žáků slouží kniha úrazů, kdy se postupuje dle směrnic školy, například, jak se v takovém případě má pedagog zachovat a co má zaznamenat do knihy úrazů. Školy mají mít opatření k prevenci úrazů, jako je správné označení nebezpečných oblastí, používání bezpečnostního vybavení (např. ochranné brýle, rukavice, pracovní pomůcky) při výuce určitých předmětů. Předcházení těchto rizikům je základním prvkem pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve vzdělávacím prostředí.

Dohled u dětí během přestávek, tady kladu velký důraz, tato činnost se někdy podceňuje, žáci jsou uvolnění a pobíhají mezi lavicemi, ale i na chodbách a hrozí riziko úrazu. Dále je důležité preventivně kontrolovat přezůvky žáků, které jsou někdy poničené a už nesplňují potřebnou funkci. Dohled a dozor jsou obecnými pojmy užívanými v různých právních kontextech. Jejich aplikace v rámci školství je nezbytná pro zajištění bezpečného a řádného vzdělávání žáků. Přestože se mohou lišit ve svých definicích, ve výsledku mají oba pojmy stejný cíl, dohlížet na bezpečnost a ochranu zdraví osob ve vzdělávacím prostředí. Analýza rizik je důležitým nástrojem pro identifikaci potenciálních nebezpečí a jejich prevenci. Školy by měly provádět pravidelné analýzy rizik, aby byly schopny stanovit opatření k minimalizaci těchto rizik. Při stanovení konkrétních opatření by měly brát v úvahu nejen fyzické riziko, ale také individuální potřeby a schopnosti žáků. Seznámení žáků s riziky ohrožujícími jejich zdraví a bezpečností je důležitou součástí vzdělávacího procesu. Školy by měly začlenit tyto informace do svých vzdělávacích programů a aktivit, aby žáci byli lépe vybaveni k ochraně svého zdraví.

V našem každodenním životě se běžně setkáváme s lehkými úrazy, málokdo si uvědomuje, že úrazy nejsou pouze odřeniny, zlomeniny nebo pohmožděniny, jsou nejčastější příčinou úmrtí dětí. Úrazy jsou v každodenním životě, nejen ve škole, ale i mimo ni. Každý rok si úrazy vyžádají přibližně tři sta dětských životů. Mějme na paměti, že každý rok zanikne v republice jedna malá škola plná žáků. Proto je důležité nebagatelizovat výuku ke zdraví ve školách. Pokud žáci neprožívají při výuce výchovy ke zdraví emoce a výuka je pouze formální, nedokáží následně adekvátně reagovat a mohou podcenit rizika v budoucnosti.

2.5 Výchova k bezpečnosti žáků

Neméně důležitou součástí je výchova k bezpečnosti žáků, která si klade za cíl naučit je, jak se chránit před různým nebezpečím. To zahrnuje například bezpečné chování na silnicích, správné zacházení s ohněm, prevenci požárů a škod na majetku, a také bezpečné používání nástrojů, elektrických a elektronických zařízení a internetu. Důležitá je také edukace o bezpečném chování na neznámých místech, zejména v době prázdnin. Naše zdraví ovlivňováno i komunitou, ve které žijeme a pracujeme (KOVÁŘÍKOVÁ, 2020). Školy mají povinnost zajistit podmínky pro zdravý vývoj žáků a předcházení vzniku sociálně patologických jevů. Bezpečnost a ochrana zdraví by měly být integrovány do širšího kontextu výchovy ke zdravému životnímu stylu a prevenci sociálně patologických jevů. To zahrnuje dodržování fyziologických potřeb žáků a stanovení podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví ve vzdělávacích programech. Rámcové vzdělávací programy by měly stanovit konkrétní cíle, formy, délku a obsah vzdělávání, včetně bezpečnostních opatření. Vytvářením těchto dokumentů jsou stanoveny podmínky pro zajištění ochrany a bezpečnosti žáků před sociálně patologickými jevy, a to jsou jevy nepřátelství, diskriminace nebo násilí (MŠMT, 2023). Zároveň je důležité, aby žáci byli aktivně zapojeni do procesu ochrany a bezpečnosti a byli informováni o rizicích a možných nebezpečích ve svém okolí.

Zdraví je základním právem člověka, které je ovlivněno různými faktory, jako je zdravý životní styl, dostupná zdravotní péče a kvalita životního prostředí. Základní lidské potřeby jsou univerzální a zahrnují potřebu bezpečí, lásky, fyziologické potřeby, úcty a seberealizace. Pedagogové by měli vést žáky nejen k osvojení zdravých životních návyků, jako je pravidelné cvičení, dostatečný spánek a hygienické zvyklosti, ale také k tomu, jak se správně zachovat v případě zranění nebo nemoci, jak vyhledat nebo zajistit pomoc. Informovaní žáci jsou schopni lépe reagovat v rizikových situacích než ti, kteří nejsou dostatečně informováni. Školy mají zásadní roli při poskytování bezpečného a podpůrného prostředí pro vývoj svých žáků. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP) je důležité pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků během vzdělávání. Školy mají povinnost poskytnout žákům OOPP podle vlastního seznamu, který je vypracován na základě analýzy rizik a specifických podmínek na pracovišti.

Podle Machové a Kubátové je bezpečnostní školení před prázdninami velice důležité k ochraně zdraví dětí při volnočasových aktivitách, které jsou často spojeny s rizikem úrazů, zejména ve školním a dorostovém věku. Těmto úrazům lze však předejít prostřednictvím používání ochranných prostředků na které je vhodné žáky upozornit (MACHOVÁ, KUBÁTOVÁ, 2021).

Proškolení žáků před prázdninami a volnem je v tomto ohledu velmi důležité, protože zvláště těžké úrazy hlavy při cyklistice nebo lyžování mohou mít závažné důsledky, ale ty lze minimalizovat důsledným nošením přilby v každém věku. Kromě ochrany hlavy je vhodné chránit také lokty, kolena a používat vhodné ochranné rukavice. Tyto ochranné pomůcky jsou důležité také při aktivitách, jako jsou jízda na kolečkových bruslích nebo skateboardu. Bezpečnost dětí jako chodců zvyšuje také vhodné barevné oblečení a obuv s reflexními prvky. V době prázdnin, kdy se děti pohybují například z letního kina nebo z návštěvy kamarádů, je třeba dbát na jejich viditelnost a bezpečnost. Významnou roli v zajištění bezpečnosti dětí hraje dostupnost bezpečných prostorů pro hry a sportování v místech bydliště nebo pobytu o prázdninách.

2.6 Bezpečnost při školních výletech

Školní výlety představují významnou součást výchovně vzdělávacího procesu a nabízejí žákům příležitost k obohacení vzdělání mimo tradiční třídu. Tyto akce jsou nezbytné pro rozvoj sociálních, emocionálních a fyzických dovedností žáků. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví všech zúčastněných je proto klíčové.

„Organizace školních výletů se tedy řídí vnitřní směrnici, školním řádem, zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, vyhláškou č. 48/2005Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, mezirezortními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních, vše v platném znění. Organizace školních výletů vychází také z materiálu MŠMT, konkrétně z metodického pokynu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, č. j. 37014/2005-25, vydaného v Praze dne 22. 12. 2005“ (KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 61,62).

Školní výlety musí být pečlivě plánovány a schvalovány v měsíčním plánu školy. Konečné schválení provádí ředitel školy, který také pověřuje pedagogického pracovníka vedením, organizací a zhodnocením akce. Pedagogický dozor na školních výletech musí zahrnovat alespoň dva učitele na třídu nebo dvě dospělé osoby, které jsou zdravotně způsobilé a zaměstnané školou, přičemž alespoň jedna z nich musí být pedagogem. Tyto osoby musí být řádně poučeny o svých povinnostech při dozoru, a ředitel školy tento postup zaznamená písemně. Po celou dobu výletu musí být zajištěn nepřetržitý dohled nad žáky, včetně noci, pokud se jedná o vícedenní akce.

Vedoucí akce má několik klíčových povinností, které musí být splněny před, během a po skončení výletu. Mezi tyto povinnosti patří:

- Písemné předložení plánu výletu:

Před akcí je nezbytné předložit detailní plán výletu písemně vedení školy. Tento plán musí obsahovat všechny důležité informace o trase, časovém harmonogramu, aktivitách a případných rizicích.

- Seznámení žáků s normami a povinnostmi:

Všichni žáci musí být před výletem seznámeni s platnými normami a povinnostmi, které se k danému typu akce vztahují. Toto seznámení musí být provedeno způsobem, který zaručí, že všichni žáci pochopí své povinnosti a budou je dodržovat.

- Informování pedagogického dozoru:

Ostatní pedagogický dozor musí být informován o právních normách a povinnostech, které se k výletu vztahují. Toto informování musí být prováděno tak, aby bylo doložitelné, že všichni dozorující pedagogové rozumí svým úkolům a povinnostem.

- Poskytování první pomoci:

Všichni účastníci výletu musí být obeznámeni se zásadami poskytování první pomoci. Vedoucí akce je povinen mít s sebou vybavenou lékárničku a být připraven poskytnout první pomoc v případě potřeby.

Zajištění zdravotní připravenosti žáků je klíčovým prvkem pro jejich účast na různých vzdělávacích aktivitách. Opatření k zajištění první pomoci musí být přijata i při školních akcích mimo školu. Praktický lékař pro děti a dorost posuzuje zdravotní způsobilost žáků a vydává potřebné posudky. Změny zdravotního stavu žáků musí být okamžitě oznámeny škole a zákonným zástupcům žáků. Uvolnění žáka z vyučování může být provedeno pouze

z vážných důvodů. Školy mají povinnost zajistit podmínky pro poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření žákům při úrazech a náhlých onemocněních.

- Informování rodičů:

Rodiče žáků musí být předem informováni o organizačním zajištění výletu a musí poskytnout písemný souhlas s účastí svého dítěte. Toto informování zahrnuje detaily o trase, časech odjezdu a návratu, plánovaných aktivitách a jakýchkoli dalších relevantních informacích.

- Alternativní výuka:

Pro žáky, kteří se výletu neúčastní, musí být zajištěna alternativní výuka. Tito žáci a jejich rodiče musí být informováni o tom, jak bude zajištěna výuka v jejich nepřítomnosti.

- Cestovní příkazy:

Vedoucí akce musí zajistit vyplnění a schválení cestovních příkazů pro všechny pedagogické pracovníky, kteří se výletu účastní. Tyto příkazy musí být předloženy vedení školy k podpisu.

- Telefonický kontakt:

Během výletu musí být umožněn telefonický kontakt mezi školou a rodiči. Vedoucí akce musí poskytnout rodičům telefonní číslo školního mobilu, na kterém mohou získat aktuální informace o průběhu výletu.

- Seznam žáků:

Vedoucí akce musí mít k dispozici aktuální seznam žáků účastnících se výletu, včetně telefonních kontaktů na jejich rodiče. Tento seznam musí být přístupný všem členům pedagogického dozoru.

Po skončení výletu má vedoucí akce povinnost vyúčtovat akci a prokazatelně seznámit zákonné zástupce žáka s výsledkem vyúčtování. Tento proces zahrnuje vrácení nevyčerpaných finančních prostředků a uchování všech dokladů o vyúčtování. Zákonní zástupci jsou povinni informovat školu o jakékoli změně zdravotní způsobilosti žáka, jeho zdravotních potíží nebo jiných důležitých skutečnostech, které by mohly ovlivnit průběh výletu. Tyto informace jsou klíčové pro zajištění bezpečnosti žáka a pro přizpůsobení programu výletu jeho individuálním potřebám.

Žáci mají povinnost dodržovat všechna ustanovení z poučení před školním výletem, mít u sebe průkaz zdravotní pojišťovny nebo jeho kopii a nosit vhodný oděv a doplňky k vykonávané sportovní činnosti.

Při přípravě programu výletu je třeba zvážit následující otázky: respektují navržené činnosti výkonnost a zdravotní stav žáků? Střídají se vhodně činnosti s odpočinkem? Odpovídají aktivity aktuálnímu počasí? Jaké jsou alternativy programu v případě změn počasí? Je všem účastníkům známo, jak postupovat v případě ztracení žáka?

Zvýšená opatrnost je nutná při návštěvě velkých měst a při přestupech v hromadné dopravě. Policie doporučuje, aby děti při ztracení zůstaly na místě a čekaly na návrat pedagoga. Je důležité, aby s žáky byly předem probrány situace, které mohou nastat, například zapomenutí vystoupit se skupinou. Pokud je součástí plánu koupání, musí být dodržována pravidla bezpečnosti. Koupání se uskutečňuje pouze na vyhrazených místech, kde není zakázáno a kde je kontrolována kvalita vody. Koupání ve volné přírodě je pro školy nevhodné kvůli riziku toxinů sinic a obtížnému vymezení prostoru ke koupání. V přírodních nádržích mohou děti čelit nebezpečí toxických látek a těžko definovatelných prostor ke koupání, což představuje další rizika (KOVAŘÍKOVÁ, 2020).

Školní výlety jsou nejen příležitostí k získání nových znalostí a dovedností mimo tradiční školní prostředí, ale také k rozvoji sociálních a emocionálních schopností žáků. Během těchto akcí mají žáci možnost prohloubit své přátelské vztahy, naučit se spolupracovat v týmu, a osvojit si praktické dovednosti, které jsou nezbytné pro život. Výlety jsou také příležitostí k posílení vztahu mezi učiteli a žáky. Významný je také přínos pro fyzické zdraví žáků, neboť mnoho výletů zahrnuje různé fyzické aktivity, jako je turistika, sportovní hry nebo plavání. Tyto aktivity podporují zdravý životní styl.

2.7 Výchova ke zdraví

V současnosti je formální vzdělávání v této oblasti často ovlivňováno i neformálním vzděláváním, zejména prostřednictvím informačních technologií a osobní a sociální výchovy. Tento předmět se na druhém stupni základních škol nyní vyučuje zatím jen jednu hodinu týdně a na některých základních školách je zakomponován s jiným předmětem. Považuji výuku tohoto předmětu na základní škole za klíčovou, přičemž jedna hodina týdně je nedostačující. Nespravedlivě vnímám zdůraznění důležitosti v posledních

ročnících ZŠ dvou předmětů na přijímací zkoušky na úkor ostatních, včetně výchovy ke zdraví. Zahrnutí této problematiky do ostatních předmětů je již od prvního stupně základní školy, ale zde bych přivítal více než někdy jen dvě vyučovací hodiny ročně. Je také problém při zařazení oboru výchovy ke zdraví a bezpečí do školských systémů v návaznosti v kurikulu na rozhodování kdo bude tento obor vyučovat.

Cílem tohoto předmětu je naučit žáky, jak si správně udržovat zdravý životní styl a stravování, jak se vyhnout škodlivým návykům, jak se chránit před nemocemi, je zde více ochranných faktorů a odpovědnosti v rozhodování ve prospěch bezpečném chování pro zachování zdraví svého, ale i ostatních. Při tvorbě školního vzdělávacího programu má škola zohlednit všechny vymezené úrovně a vyhledávat vazby mezi jednotlivými rovinami problematiky zdraví a konkretizovat je předložením záměrů školy v oblasti podpory zdraví a bezpečnosti, kde se předpokládá také zapojení rodičů, kdy zde můžeme navázat na spolupráci.

Je otevřená diskuze ochrany zdraví při mimořádných událostech, která byla otevřena už v roce 2003 na pokyn MŠMT, kdy byly odhaleny vzájemně propojené tři klíčové aspekty. (Dnes je také nutná výuka bezpečnostních opatření ochrany před vnějšími vlivy).

Mimořádné situace dnešní době, jako je například COVID 19, bezpečnostní rizika dalších pandemií, otevírají osvojování žáků v období při ohrožení v každodenních situacích v cílovém zaměření výchovy ke zdraví a bezpečí v ochraně člověka.

Vývoj vědeckého poznání neustále nutí aktualizovat výuku výchovy ke zdraví a bezpečí. Přebírání odpovědnosti ke svému zdraví a rodiny nejen výukou toho oboru. Je to především celospolečenská zodpovědnost jednotlivců a její postoj k této problematice (KOVÁŘÍKOVÁ, 2020).

Předmětem této studie je cílené rozvíjení zdravotní a bezpečnostní prevence. Zde bych chtěl vyzdvihnout důležitost této výuky, která je klíčovým předmětem při výchově žáků k vlastní zodpovědnosti za své zdraví a dodržování základních bezpečnostních pokynů ve svém životě s přípravou pro život v dospělosti. Zodpovědnost za vlastní zdraví a zdraví rodiny je důležitým prvkem této výuky.

2.8 Vzdělávací oblast Člověk a zdraví

Z rámcového vzdělávacího programu vzdělávací oblasti „Člověk a zdraví“ je vhodné přenést didaktické postupy a strategie implementací do školního programu v dané škole. Tato oblast je v učebních osnovách v oblastech prvouky a přírodovědy, kdy cíleně rozvíjí a prohlubuje základní vzdělávání u žáků a formuje jejich pozitivní postoj ke svému zdraví, ale i k zdraví jiných lidí. Tyto hodnoty jsou důležité pro zdravý život a udržení zdraví během dospělosti a průběhu života, až na stáří. Analýzou vzdělávací oblasti „Člověk a zdraví“ je předpoklad poznávání a pochopení zdraví základním vzděláváním, kdy podněty pro tuto výuku jsou osvojování zdravého životního stylu, hygienických návyků, mezilidských vztahů, bezpečí a kvalitou životního prostředí kde žijeme, péče o své zdraví prevencí, poznávání člověka v různých etapách života, poznání významu dobrého fyzického vzhledu a duševní pohody, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, aj.

Podle rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání jsou výsledky, které očekáváme poznáním a spoluprací všech pedagogů, kde je klíčovým cílem rozvíjet u všech žáků povědomí o důležitosti ochrany zdraví a posilovat jejich schopnosti v této oblasti, což má pro ně význam ve všech aspektech jejich osobního života. (MŠMT, 2021) Cílové zaměření je směřováno k rozvíjení a utváření cílových kompetencí žáků v této vzdělávací oblasti viz. níže v těchto bodech:

- Pochopení zdraví jako duševní, fyzické a sociální pohody, kdy vnímáme radostné prožitky vztahem, pohybem a příjemným prostředím s uměním odpočívat.
- Poznání zdraví jako klíčového pilíře v souvislosti s ostatními aspekty životního hodnocení.
- Poznání důležitých životních etap, rozhodování a jednání v kvalitě mezilidských vztahů.
- Poznání kvalit životního prostředí, kde žije nebo bude žít pro ochranu našeho zdraví.
- Základní orientace v podpoře zdraví a rozhodování v tom co nám prospěje nebo může uškodit.
- Rozhodování v prevenci denních rituálů v aktivní podpoře zdraví a možnosti jejich postupů.
- Etické a morální postoje s činnostmi podporující zdraví a mezilidské vztahy.

- Společenské činnosti, zdatnosti, práce a význam dobrého fyzického vzhledu a duševní pohody.
- Osvojení a využití postupů v denních činnostech pro řešení rizikové nebo mimořádné situace.
- Propagace a zapojení činnosti žáků do propagace v ochraně zdraví ve škole, v obci nebo městě.

Žáci mají být vedeni k osvětě o zdravém životním stylu a bezpečném chování nejen ve škole, ale i mimo ni. Důležitý je také rozvoj sociálních dovedností žáků, jako je budování zdravých vztahů s ostatními, schopnost práce v týmu, konstruktivní řešení konfliktů a otevřená komunikace. Stejně tak je důležité, aby žáci rozvíjeli osobnostní kvality, které podporují zdravý osobní růst a respektovali individuální potřeby a rozdíly mezi jednotlivci. Žáci by měli být zapojeni do tvorby pravidel pro vzájemné soužití ve škole. Vedení žáků k přijetí osobní zodpovědnosti za svá práva a povinnosti je klíčové pro vytvoření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole. Situace, které se mohou vyskytnout v praxi, nelze vždy přesně předem specifikovat a určit.

3. Bezpečnostní předpisy a opatření

Podle Hájka, Hofbauera a Pávkové znalosti bezpečnostních předpisů a ochrany zdraví pedagogem jsou při výchově žáků klíčovým ukazatelem v oblasti bezpečnosti fyzické, psychické a sociální. Nesmíme zapomínat na prevenci sociálně patologických jevů, které děti ohrožují. Ředitelé školských zařízení mají zpracovat seznam rizik ve svých zařízeních školy, které se rozdělují na tyto základní opatření:

- Technické - vhodné osvětlení, vybavení tříd, vhodná krytina podlah, opatření týkající se krytů (zásuvek, topení, aj.) dále na chodbách a schodištích bezpečné označení informačním systémem, hygienické vybavení prostor, čistota, nábytek, velikost sedacího a pracovního nábytku.
- Výchovná - seznámení s platnými předpisy, řádné prokazatelné poučení s následnou kontrolou jejich dodržování, průběžná výchova k zajištění bezpečného chování během výuky, přestávek a volna, kdy jsou žáci mimo budovu školy, na zahradě nebo na hřišti, aj.

- Organizační - zpracování školního, vnitřních a provozních řádů pro dílny chemické, fyzické, keramické aj., kuchyně, elektrických spotřebičů, vyvěšení čísel tísňového volání, požární poplachové směrnice, požární evakuační plán (evakuační cesty musí být volné a označeny), pravidelné školení zaměstnanců BOZP, první pomoci, požární ochraně, omezení výskytu možných iniciačních zdrojů požáru, vykonávání dohledu nad osobami, které nemohou posoudit následky svého jednání, dozory ve škole, chování při mimořádných událostech, knihy evidence úrazů, docházky, dodržování bezpečnostních pravidel a platných právních předpisů při akcích konaných ve škole a mimo školu, jako jsou organizace školních výletů, které se řídí vnitřní směrnici, školním řádem, zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, vyhláškou č. 48/2005Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, mezirezortními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních, vše v platném znění (HÁJEK, HOFBAUER, PÁVKOVÁ, 2011).

Každá škola má vytvářet podmínky pro výkon práce učitelů a výuku žáků v neohrožujícím a bezpečném prostředí, dle školského zákona. Ve školství jsou přísnější předpisy a doporučení, protože jsou tam nejen zaměstnanci, ale i nezletilé osoby. Každý z pedagogů zodpovídá za bezpečnost a zdraví svěřených dětí při výuce na základní škole. Pedagogové mají zmapovat místa výuky a zkontrolovat možná rizika ohrožující bezpečnost žáků a touto kontrolou minimalizovat možnost úrazu. Velice mimořádný význam má výkon učitelů dozorem nad jejich činností při výuce i mimo výuku v prostředí školy.

Úraz se nedá předvídat, je to kolikrát záležitost několika vteřin a nepozornosti žáků, úrazy se stávají ve všech prostorách školy, někdy se podceňují dopady úrazu žáků na psychiku učitele a někdy se podceňuje průběžná kontrola prostor, kde se děti denně pohybují.

Při provádění některých činností je nezbytné respektovat specifická bezpečnostní opatření, která rozšiřují běžné zásady prevence úrazů. Tato opatření zahrnují zejména výuku obtížných odborných předmětů, praktické cvičení, tělesnou výchovu, plavání, lyžařský výcvik a sportovní akce. Veškeré tyto aktivity vyžadují zvýšenou pozornost a pečlivou přípravu s ohledem na bezpečnost žáků. Při sportovních aktivitách je nutné dodržovat specifická bezpečnostní pravidla, která jsou přizpůsobena konkrétnímu sportu a věkové

skupině účastníků. Učitelé a trenéři mají za úkol zajistit, aby byla tato pravidla dodržována a aby byla bezpečnost sportovců vždy na prvním místě.

Činnosti s vyšším rizikem úrazů, jako je praktické vyučování a fyzické aktivity, vyžadují důkladné instrukce a dohled ze strany pedagogů. Žáci musí dodržovat pokyny a opatření k ochraně svého zdraví, a to včetně správné přípravy a používání ochranných prostředků. Při praktických činnostech je nezbytné dodržovat bezpečnostní předpisy a poskytovat žákům adekvátní ochranu, ochranné prostředky podle jejich potřeb. Žáci jsou povinni nosit vhodné pracovní oblečení a obuv podle charakteru aktivity a instrukcí učitelů.

Učitelé a škola mají odpovědnost za to, aby byly všechny bezpečnostní normy dodržovány a žáci chráněni před možnými riziky. Pokud se praktické vyučování uskutečňuje mimo školu, je důležité, aby byla bezpečnost žáků zajištěna na stejné úrovni jako u zaměstnanců. Při výuce tělesné výchovy je klíčové dodržovat platné vzdělávací programy a zajistit bezpečnost žáků. Učitelé a trenéři musí vydávat jasné pokyny a pravidelně kontrolovat stav sportovního vybavení a zařízení které je používáno při tělesné výchově nebo zájmového kroužku. Například výuka plavání vyžaduje provádění v bezpečných prostředích, která splňují všechny hygienické standardy. Žáci mají být děleni do skupin podle svých dovedností a pedagogové mají za úkol pravidelně monitorovat jejich bezpečnost během této výuky. Maximální počet neplavců ve skupině je deset a plavců patnáct.

Nezapomínejme, že plavání je také volnočasová aktivita, oblíbený sport mezi dětmi, který může být spojen s rizikem úrazů, zejména tonutím, které může mít fatální následky. Proto je nezbytné, aby malé děti neplavaly bez dozoru dospělé osoby a na větší děti by měl dohlížet plavčík. Nafukovací pomůcky ve vodě, ačkoli mohou působit jako záchranné prvky, ve skutečnosti mohou klamat a vést k nadměrnému riskování. Při plavání na lodích je nezbytné, aby děti nosili ochranné nafukovací vesty, které mohou zabránit utonutí.

3.1 Bezpečnostní opatření k ochraně před vnějšími hrozbami

Bezpečnostní opatření k ochraně před vnějšími hrozbami, je v této době velmi důležité, kdy hrozí neoprávněný přístup osob na školní pozemek, do školy, proto je musíme eliminovat pravidelnou kontrolou vnitřních bezpečnostních systémů, jako je dovírání dveří a oken. Jejich poškození s nahlášením opravy. Někdy časem odkládané přijatelné věci mohou být bezpečnostním rizikem. Účinné řešení je režimové opatření (školní řád),

požární čidla, monitorování dění v objektu, zabezpečení vniku cizích osob, ale i vizuální důsledná kontrola zaměstnanci. Prevencí sociálně patologických jevů jsou preventivní programy s asistencí Policie ČR naučenými postupy, jak vhodně reagovat v případě neoprávněného vstupu cizí osoby do školy. Školy mají mít vyvěšené evakuační plány. Školy by měly dbát na hygienu ve školním prostředí, a to zahrnuje nejen pravidelné uklízení a dezinfekci prostor, ale i zajištění přístupu k pitné vodě, správnou manipulaci s potravinami ve školní jídelně a výuku správného hygienického chování.

„Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, označuje termínem „zotavovací akce“ organizovaný pobyt třiceti a více dětí ve věku do patnácti let na dobu delší než pět dnů, jehož účelem je posílit zdraví dětí, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popřípadě získat specifické znalosti nebo dovednosti“ (KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 59). Tento zákon pamatuje na bezpečnostní pravidla při kratší organizovaném pobytu žáků, na školách v přírodě, výletech a dalších akcí a výjezdech mimo republiku, kdy je povinnost školy zajistit zásobování pitnou vodou a hygienicky nezávadného prostředí.

3.2 BOZP

„Pedagog jednadvacátého století je v prostředí školy zodpovědný za mnohem více než jen vzdělávání žáků. Vývoj role učitele ve škole odráží priority dnešní společnosti a jednou z těchto priorit je i bezpečnost. Součástí diskurzu o řízení školy se stalo i téma řízení krizových situací, které však není pouze záležitostí vedení školy či školního poradenského pracoviště. Každý pedagogický pracovník se může ocitnout v roli potenciálního manažera krize ve třídě či ve škole, každý učitel se může setkat se situací, která vyžaduje různé formy krizové intervence“ (KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 26).

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci představují nedílnou součást zajištění bezpečnosti a zdraví na pracovištích ve školách. Jejich hlavním cílem je předejít jakémukoli poškození nebo ohrožení lidského zdraví v pracovním prostředí. Tento úkol se realizuje prostřednictvím různých opatření, včetně technických a organizačních norem pro pracovní prostředí a pracovní postupy. Například zajištění bezpečnosti technických zařízení, pravidelných kontrol pracovišť a zdravotních prohlídek zaměstnanců. Dále řešení pracovních úrazů a nemocí z povolání. Je nutno zdůraznit, že pedagogové jsou vystaveni specifickým rizikům, včetně syndromu vyhoření, a je proto klíčové věnovat pozornost

psychohygieně pedagogů, což je často opomíjený aspekt. Vedoucí pracovníci nesou zodpovědnost za bezpečnost a ochranu zdraví při práci nejen za sebe, ale i za ostatní fyzické osoby, zejména v prostředí škol, kde platí přísnější předpisy díky nezletilým dětem (KOVÁŘÍKOVÁ, 2020).

Základní legislativou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je zákon č. 262/2006 Sb., (Zákoník práce), avšak existuje více než stovka dalších právních předpisů, které tuto oblast upravují. Zaměstnavatel je povinen zajistit pravidelná školení zaměstnanců přímo na pracovišti, včetně vstupního školení. Dále školení zaměřené na změny rizik na pracovišti, jako jsou například laboratoře a dílny ve školách. Je důležité vnímat pravidelná školení nejen jako povinnost, ale jako klíčový nástroj pro ochranu zdraví a bezpečnosti nejen samotných zaměstnanců, ale i žáků. Každý lidský život je jedinečný a nenahraditelný, proto bychom měli být všichni uvědomělí a zodpovědní. Evidence úrazů žáků představuje zásadní prvek v plánování bezpečnosti ve školním prostředí. Tento proces je klíčový pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Sběr statistik o úrazech probíhá v souladu s příslušnými předpisy a má za účel analyzovat celkovou míru úrazovosti ve škole (BOZP, 2023).

Tyto informace jsou nezbytné pro identifikaci oblastí s vyšším rizikem a následné zavedení preventivních opatření. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků je klíčová pro řešení této problematiky a pomáhá stanovit rozsah a způsob náhrady škody způsobené žákům. Školy jsou povinny hradit náklady spojené s úrazy, které utrpí žáci v průběhu školního dne. Pravidelná kontrola dodržování bezpečnostních standardů a ochrany zdraví žáků je nepřetržitým procesem. Vedoucí pracovníci školy a pedagogičtí zaměstnanci musí pravidelně monitorovat provozní podmínky a vybavení školy, aby zajistili jejich plnou shodu s bezpečnostními normami. Navíc je nutné provádět odborné revize a kontroly, které zajistí bezpečnost zařízení ve sportovních halách a dalších prostorách určených pro výuku. Státní orgány, jako je Česká školní inspekce a orgány veřejného zdravotnictví, mají rovněž za úkol sledovat dodržování bezpečnostních podmínek ve školách. Jejich cílem je zajistit, aby školy splňovaly veškeré požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví žáků a aby byla přijata veškerá opatření k minimalizaci rizika úrazů.

3.3 Požární ochrana

Zajištění požární ochrany je klíčovou součástí bezpečnosti a ochrany zdraví na školách. Školy musí mít pevně stanovená protipožární opatření, včetně jasně vyvěšených evakuačních plánů. Dále je důležité, aby ve školách bylo k dispozici dostatečné množství vybavení a hasicích přístrojů, které musí být pravidelně kontrolovány a udržovány ve funkčním stavu. Je podstatné, aby všichni zaměstnanci a žáci byli seznámeni s pokyny týkajícími se požární bezpečnosti. Pedagogové a další pracovníci ve školách by měli pravidelně absolvovat školení, která je připraví na různé nouzové situace, včetně požáru, a naučí je, jak v nich správně jednat. Informování a školení zaměstnanci jsou schopni lépe reagovat v případě havarijní situace.

Pravidelná cvičení ve školách, během kterých se provádí evakuace žáků, jsou nezbytná pro zajištění jejich bezpečí v případě požáru. Proto jsou cvičné požární poplachy důležitou součástí prevence a zvyšují povědomí o správných postupech v případě požáru. Jejich pravidelné provádění je nezbytné pro připravenost personálu a žáků na skutečné situace, které by mohly nastat. Evakuační plán by měl být pečlivě promyšlený a známý všem zaměstnancům školy. Rozsah plnění požární ochrany se může lišit mezi jednotlivými školami, ale je klíčové, aby pedagogové byli schopni chránit zdraví žáků a efektivně vést evakuaci v případě mimořádné události.

Podle ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR bylo v roce 2017, 35 požárů ve školských zařízeních. Více jak 50 % procent požárů vzniká technickou závadou, proto je zaměstnavatel povinen dodržovat kontroly všech elektrických zařízení v pravidelných intervalech, které jsou stanoveny normami (KOVÁŘÍKOVÁ, 2020). Při požárech je zpravidla nejvíce úmrtí způsobeno zplodinami hoření, plameny v místnostech ubývá kyslík následkem požáru a hrozí dechovým potížím, uvolňuje se teplo a vzniká vysoká teplota nad pět set stupňů. Zajištění kvalitního vzdělání v oblasti požární ochrany je nezbytné pro bezpečnost všech osob a majetku jak v každodenních situacích, tak v případě mimořádných událostí ve všech typech škol. V této souvislosti má klíčový význam školení učitelů, kteří jsou odpovědní za výuku této problematiky, a také příprava budoucích pedagogů na pedagogických fakultách. Pokud jde o školení stávajících učitelů, je to jedna z hlavních dlouhodobých priorit Hasičského záchranného sboru České republiky (HZS ČR) v oblasti prevence požárů a ochrany obyvatelstva. V roce 2017 byly realizovány

akreditované vzdělávací programy pro učitele základních a středních škol, které se zaměřují na praktické aspekty výuky, metody práce, využití pomůcek a příklady dobré praxe. Tato školení jsou začleněna do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jsou organizována ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání, případně samostatně. Počet absolventů těchto kurzů v roce 2017 odpovídal reálné poptávce učitelů po takovém vzdělávání. Celkem 1 947 učitelů absolvovalo 58 kurzů. V některých krajích České republiky však nebyl zájem učitelů o školení dostatečný a žádný kurz se nepodařilo uskutečnit. Důležitým aspektem této problematiky je také zajištění, že budoucí pedagogové získají dostatečné znalosti a dovednosti k výuce požární ochrany (HZSČR 2023). Je potřeba, aby pedagogické fakulty poskytovaly studentům relevantní vzdělání a praktické zkušenosti v této oblasti, aby byli připraveni na svou roli v prevenci požárů a ochraně životů a majetku ve školním prostředí. Nepodceňujme prosím pravidelné školení a cvičení, protože rychlou reakcí a evakuací zachraňujeme životy.

4. Teorie ochrany zdraví a bezpečnosti žáků

4.1 Bezpečnost a ochrana žáků

Rozhodnutí, které učební aktivity je vhodné rozvíjet, aby žáci efektivně získávali potřebné dovednosti a znalosti podle stanovených cílů, spadá do pravomoci učitele. Ten vychází ze vzdělávacích strategií a plánů vypracovaných na úrovni předmětu. Je na učiteli, aby pečlivě promýšlel, jakým způsobem bude výchovně působit na žáky v oblasti zdraví a bezpečnosti a zda navrhované učební aktivity k tomuto cíli přispějí. Dle metodiky je povinností školy zabezpečit, aby žáci byli řádně poučeni o možných rizicích ohrožujících jejich zdraví a bezpečnost během všech činností spojených s vzděláváním či přímo s ním souvisejících. Tato poučení zahrnují specifické pokyny, právní předpisy a další směrnice týkající se ochrany zdraví a bezpečnosti žáků, stejně jako zásady bezpečného chování a postupy pro případné rizikové situace.

Žáci mají být informováni o potenciálních rizicích a opatřeních, která mají být přijata, a to jak ve školním prostředí, tak i mimo něj, například ohrožení ze strany cizích osob, násilí, šikany nebo nalezení nebezpečných předmětů. Dále mají být seznámeni s platnými

právními předpisy a pokyny souvisejícími s bezpečností a ochranou zdraví, které se týkají konkrétních činností, akcí nebo pracovišť. Tyto předpisy a směrnice zahrnují i interní řády školy, pravidla pro jednotlivé dílny, laboratoře, sportoviště a další pracovní prostory, které mají bezpečnost a prevenci zdravotních rizik jako svůj hlavní cíl. Právní předpisy týkající se ochrany zdraví a bezpečnosti při práci zahrnují nařízení týkající se manipulace s nebezpečnými látkami, chemikáliemi a dalšími potenciálně škodlivými materiály. Například v chemické učebně musí být dodržovány přísné předpisy pro zacházení s hořlavými, chemickými a jinými nebezpečnými látkami, aby bylo zajištěno bezpečné prostředí pro všechny žáky a zaměstnance školy. Taková opatření jsou klíčová pro ochranu života a zdraví všech zúčastněných osob a jsou nedílnou součástí školních bezpečnostních a hygienických standardů.

Podle Machové a Kubátové výzkum úrazovosti provedený na téměř 200 000 českých dětech ve věku od prvního do devátého ročníku základních škol odhalil alarmující obraz stavu. V mladším věku se více než 13 % dětí střetlo s úrazem během jednoho kalendářního roku, to představuje téměř 14 000 malých pacientů. U starších školních dětí se toto číslo ještě zvyšuje, přičemž téměř jedna pětina z nich, tedy více než 18 000 dětí, utrpěla nějaký typ úrazu. Nejběžnějšími typy úrazů jsou zlomeniny a vykloubeniny, které zabírají více jak 50 % všech zaznamenaných případů. Poranění povrchu těla následují s polovinou z 50 % a poranění hlavy a lebky jen s podílem 12 %. Tyto zranění mohou být doprovázena otřesem mozku, což představuje závažný zdravotní problém. Poranění úst a ústní dutiny, jako jsou zlomeniny zubů či zranění rtů, tvoří jen 7 % všech úrazů. Zbývajících podíl z 11 % tvoří vážná poranění, která ohrožují život dítěte, jako jsou popáleniny, úrazy smyslových orgánů nebo poranění břicha a hrudníku (MACHOVÁ, KUBÁTOVÁ, 2015).

Pozoruhodné je také roční období, ve kterém k největšímu počtu úrazů dochází, většina úrazů se vyskytuje v období jara a léta, kdy je aktivita venku vyšší, přičemž se jich v těchto měsících objevuje dvakrát více než začátkem roku v posledních zimních měsících. Co se týče příčin úrazů, nejběžnější jsou volnočasové sporty a hry bez organizovaného dohledu vedou k největšímu počtu úrazů. Následují úrazy předmětu tělesné výchovy a dalších organizovaných sportů. U starších dětí se úrazy nejčastěji stávají ve školním prostředí a během tělesné výchovy. Je zřejmé, že míra úrazů se mění s věkem dítěte a s různými aktivitami, kterým se věnuje ve volném čase. Vedle úrazů způsobených nešťastnými

nehodami jsou i takové, které jsou často důsledkem nedbalosti a neopatrnosti. Často se stává, že děti mají zranění oka během sportovních aktivit, ale také při manipulaci s nebezpečnými předměty, jako jsou nože, či během dobrodružných pokusů lezení po skalách, hraní si s pyrotechnikou a nevhodnými chemikáliemi, a to může mít vážné důsledky také na zrak nebo na celkové zdraví dítěte. Další preventivní opatření zahrnují výuku první pomoci a šíření osvěty o nebezpečích a rizicích, které mohou vyvstat při různých aktivitách. Důležité je také vytvoření bezpečných prostředí, kde se děti mohou bezpečně pohybovat a hrát. Například organizace bezpečných prostředí na veřejných hřištích a sportovištích může snížit riziko úrazů a nešťastných příhod.

„Klíčovou roli k nastavení a dodržování podmínek „zdravé a bezpečné školy“ má management školy a samotní učitelé. Pokud jsou hodnoty ochrany zdraví a bezpečí součástí vize školy, pak vhodným manažerským vedením dokáže vedení školy měnit v tomto směru postoje učitelů i nepedagogických zaměstnanců školy. (KOVÁŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 15).“

Ředitel školy, jakožto zástupce právnické osoby, nese odpovědnost za reprezentaci školy a musí zajistit, že zaměstnanci jsou vhodně školeni v právních a jiných předpisech týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Jeho úloha zahrnuje management, plánování, vedení týmu, organizaci a dohled, což významně ovlivňuje pracovní prostředí školy i vnímání veřejnosti. Ředitel školy je klíčovou osobou, která se řídí platnými zákony a vydává školní a vnitřní řády s cílem minimalizovat počet úrazů během školního roku. Tyto dokumenty podrobně stanovují práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců, a také podmínky pro zajištění jejich bezpečnosti a ochrany zdraví. Školní a vnitřní řády jsou veřejně dostupné a důkladně oznámeny zaměstnancům a žákům školy, a to prokazatelně. Podle metodického pokynu jsou školy při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytvářejí podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Podle profesora Bendla se pedagogové zajímají o problematiku kázně, která úzce souvisí s bezpečností žáků, ale vznikají nové problémy s interpretací kázně v souvislosti s dokumenty o právech dítěte. V současné době jsou díky zvýšenému počtu žáků s SPU a SPUCH projevy neukázněného chování dětí na školách. Školy spolupracují s SPC, PPP

na řešení metodiky výchovy dětí, tyto okolnosti jsou dané díky zvýšenému počtu úrazů na ZŠ. Doba se mění, dříve se žáci přizpůsobovali škole, ale dnes se škola naopak přizpůsobuje dětem. Ochrana zdraví a žáků je velice důležitá spojená s vytvořením bezpečného prostředí ve škole (BENDL, 2004).

„Při analýze lidských zdrojů nelze opomenout rodiče. Rodina a škola v otázkách ochrany zdraví a bezpečí musí vystupovat jako respektující se authority. Rodič také přichází do školy s vlastními představami o otázkách zdraví a bezpečí a snaží se je různou měrou uplatnit. (KOVÁŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020, s. 16).“

4.2 Dozor nad žáky

Ředitel školy je zodpovědný za to, aby dozor byl organizačně i výchovně efektivní a aby poskytoval žákům nejen pocit bezpečí, ale také prostor pro rozvoj a vzdělávání v souladu s cíli školního vzdělávacího programu. Nezbytnou součástí integrování otázek týkajících se zdraví a bezpečnosti do běžného provozu školy je fáze hodnocení kvality a účinnosti dosažených výsledků, které odkazují na požadovanou (optimální) úroveň fungování instituce, která může být stanovena konkrétními standardy (například vzdělávacími), tudíž může být objektivně posuzována a vyhodnocována.

Podle Kovařikové je naléhavé, aby školy systematicky sledovaly nezletilé žáky v souladu se specifickými směrnicemi, které zahrnují nejen bezpečnostní aspekty, ale i výchovné prvky zaměřené na prevenci škodám na zdraví, majetku a životním prostředí. Zajištění adekvátního dohledu spadá do pravomoci ředitele školy, který bere v úvahu konkrétní podmínky, věk žáků, jejich mentální vývoj a možná rizika, včetně dopravních situací. Právní předpisy týkající se hygienických standardů pro rekreační aktivity dětí jsou také klíčovou součástí zajištění bezpečnosti žáků. Ředitel školy má povinnost určit pedagogické pracovníky, kteří budou dohlížet nad žáky, a zveřejnit jejich dohledový plán na viditelném místě, což zaručuje transparentnost tohoto procesu. Dohled nad žáky je prováděn před, během a po vyučování, stejně jako během přestávek a při přechodech mezi budovami školy. Každý pedagog má k dispozici dohledový plán na začátku školního roku a v případě jakýchkoli změn během roku. Škola je rovněž povinna informovat zákonné zástupce nebo samotné žáky o místě a čase setkání v případě akcí konaných mimo školní prostředí.

Machová a Kubátová zdůrazňují, že lidé jsou klíčovými aktéry v péči o zdraví a bezpečnost, a to i ve školním prostředí. Školy mají zodpovědnost za podporu zdravého životního stylu a bezpečnosti žáků. Vzhledem k současnému trendu konzumního životního stylu, který zahrnuje nedostatek času, pohybu a odpočinku, je důležité implementovat vhodné preventivní metody do školního prostředí, jako je relaxace a hluboké uvolnění, které napomáhají odstraňovat svalové i nervové napětí a posilují zdraví žáků. Primární prevence hraje klíčovou roli v posilování aktivit žáků a snižování rizikových faktorů (MACHOVÁ, KUBÁTOVÁ, 2015). Dozor nad žáky představuje klíčový prvek bezpečnosti a péče v prostředí školy. Podle platných předpisů mají školy povinnost zajistit náležitý dohled nad svými nezletilými žáky. Tento dohled není pouze o zabezpečení fyzické bezpečnosti, ale také o výchově a prevenci možných škod, ať už na zdraví, majetku nebo životním prostředí. Odpovědnost za to, aby byl dohled náležitě zajištěn a odpovídajícím způsobem organizován, nese ředitel školy. To zahrnuje rozhodnutí o tom, kdo a jakým způsobem bude dohled vykonávat. Při organizaci dozoru je třeba brát v úvahu konkrétní podmínky školy, věk a individuální potřeby žáků, a také rizika spojená s vykonávanou činností. Úkolem pedagoga je nejen zajistit fyzickou bezpečnost žáků, ale také podporovat jejich zdravý vývoj a chování v souladu s pravidly a hodnotami školy. To platí i pro akce konané mimo prostředí školy, kde je dozor organizován v určeném čase a místě.

4.3 Školní řád vybrané ZŠ

Podle školního řádu vybrané základní školy jsou zde vypsány povinnosti žáků a pedagogů:

- Každý učitel daného předmětu musí žáky poučit o bezpečnosti na počátku první vyučovací hodiny a záznam o tomto poučení provést do ETK.
- Před prováděním činností mimo školní budovu, jako jsou vycházky, výlety, lyžařské výcviky, exkurze, branná cvičení, brigády nebo plavecké výcviky, musí být žáci seznámeni se všemi pravidly chování, zákazy a vybavením; tuto informaci poskytne třídní učitel nebo dozorující učitel a záznam o poučení provede do ETK.
- Před každými prázdninami musí být žáci poučeni třídním učitelem nebo jeho zástupcem, který provede záznam o poučení do ETK.

- Každý úraz, poranění nebo nehoda, ke které dojde během vyučování ve třídě, na chodbě nebo na hřišti, musí být ihned nahlášen třídnímu učiteli nebo jinému vyučujícímu.
- Dbát na hygienu zvláště před jídlem a po použití WC.
- Chovat se tak, aby neohrozili své vlastní zdraví ani zdraví svých spolužáků a ostatních osob při pobytu ve škole nebo na akcích organizovaných školou.
- Chodit do školy čistě a slušně oblečení a upraveni.
- Manipulovat s elektrickými spotřebiči, vypínači a elektrickým vedením pouze pod dozorem učitele.
- Při přecházení na místa vyučování nebo akce mimo budovu školy dodržovat pravidla silničního provozu a pokyny doprovázejících osob; doprovázející učitel žáky zvlášť poučí o bezpečnosti před těmito akcemi.
- Během společných zájezdů, lyžařských kurzů, škol v přírodě a podobných akcí platí zvláštní bezpečnostní předpisy, se kterými jsou žáci předem seznámeni.
- Při pobytu v ubytovacích zařízeních se řídit vnitřním řádem tohoto zařízení a dodržovat všechny pokyny jeho pracovníků.
- Při výuce v tělocvičně, na pozemcích nebo při laboratorní práci dodržovat specifické bezpečnostní předpisy stanovené vnitřním řádem dané odborné učebny; vyučující tyto předpisy předat žákům na začátku školního roku a opakovaně je poučit, pokud některý žák na první hodině absentoval (ZŠ, 2023).

4.4 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště je instituce ve školním prostředí, která poskytuje podporu a pomoc studentům, pedagogům a rodičům při řešení různých problémů spojených se vzděláváním, osobním rozvojem a sociálními otázkami. Cílem školních poradenských pracovišť je přispět k optimálnímu vývoji studentů a ke zlepšení bezpečného prostředí ve školách prostřednictvím poskytování odborné pomoci a podpory. Tyto pracoviště jsou obvykle složeny z týmu odborníků, jako je výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, speciální pedagog, ředitel školy a další pedagogičtí a sociální pracovníci. Struktura činností je ovlivněna rovněž konkrétními podmínkami školy, a to zejména personálními, strukturou a organizací žákovských kolektivů tříd a také lokalitou.

Mezi činnosti školních poradenských pracovišť mohou patřit:

- Poradenství pro rodiče ohledně výchovy, vzdělávání a problémů spojených se školou jejich dětí.
- Podpora učitelů v oblasti pedagogické diagnostiky, řešení problémového chování ve třídě, pedagogického rozvoje a dalších pedagogických otázek.
- Psychologické a sociální poradenství pro jednotlivce i skupiny studentů či pedagogů.
- Organizace preventivních programů zaměřených na podporu duševního zdraví, prevenci šikanování a dalších sociálních problémů ve školním prostředí.
- Poradenství pro studenty ohledně výběru studijního oboru, plánování kariéry, aj.
- Výchovný poradce poskytuje poradenskou činnost pro žáky v obtížných situacích a spolupracuje s dalšími institucemi, jako je Speciálně pedagogické centrum, které poskytuje služby žákům se sluchovým, zrakovým postižením a žákům s poruchami autistického centra. Dále pak je to Pedagogicko-psychologická poradna, kde patří k základní formám poradenství psychodiagnostické, reedukační, terapeutické a konzultační činnosti.
- Školní metodik prevence zajišťuje celý školní rok spolupráci se zákonnými zástupci v oblasti školské prevence, informuje o preventivním programu a jiných aktivitách školy.
- Školní speciální pedagog vykonává činnosti depistážní (screeningové), konzultační, poradenské, diagnostické, metodické a intervenční se spoluprací s ŠPP.
- Školní psycholog cíleně pomáhá diagnostikovat specifické poruchy učení u dětí, ale sleduje i děti nadané, řeší východně problémy, poruchy chování a soustředění.

Je žádoucí, aby ředitel školy zohledňoval délku praxe těchto pracovníků a jejich výcviky nezbytné pro některé tyto činnosti, a především velikost úvazku odborníka na dané škole. Strukturovaný rozhovor s výchovným poradcem jsem zařadil v seznamu příloh. Důležitým zjištěním z rozhovoru bylo uvědomění si potřeby aktivní prevence a řízení rizikových situací ve školním prostředí.

5. Praktická část

Výzkumné šetření je realizováno na vybrané základní škole s cílem zjistit stav realizace výchovy ke zdraví a bezpečí ve sledované škole. Na základě zjištěných údajů jsou uvedena doporučení pro sledovanou školu.

Studie se zaměřuje na dodržování metodik a interních pravidel škol, neboť tyto prvky tvoří základní kámen pro vytvoření bezpečného a ochranného prostředí pro žáky. Konkrétní analýza dokumentů ČŠI a knihy úrazů školy poskytne výzkumníkovi nezbytný kontext a informace, které budou sloužit jako podklad pro další zkoumání. Zvolený výzkumný nástroj anonymní dotazníky v aplikaci Forms a tištěné dotazníky jsou vhodným prostředkem pro získání různorodých pohledů a názorů pedagogů a žáků na problematiku bezpečnosti ve školách, přičemž anonymita může podpořit otevřenost a upřímnost odpovědí. Sběr dat prostřednictvím dotazníků a analýza dokumentů je klíčový pro porozumění široké škále přístupů a postojů pedagogů ke zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Sběr dat je doplněn o rozhovor pro upřesnění obrazu stavu situace ve sledované škole. Rozhovor není hlavní metodou sběru dat, proto není dále v textu popsán jako výzkumná metoda a v závěru jsou uvedeny pouze výstupy z rozhovoru, nikoliv přepis záznamu. Vyhodnocení získaných dat pomocí grafů a tabulek umožňuje vizuálně znázornit výsledky a snadněji je porovnat, čímž se usnadní identifikace klíčových oblastí, které vyžadují pozornost a případná opatření pro zvýšení bezpečnosti školního prostředí.

Každá škola má rozdílný vnitřní řád školy, má zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání, výchově a činnostech s tím spojené. Bezpečné prostředí při vyučování by měl navodit pedagog. Žáci by měli být seznámeni na začátku nového školního roku se školním a vnitřním řádem školy. Prevencí během školního roku je seznámení žáků s bezpečností o ochrany zdraví před každou mimoškolní aktivitou, např. plavání, škola v přírodě, prázdniny, výlety aj.

Studiem dokumentace školy bylo zjištěno, že škola postupuje podle doporučení metodického pokynu z roku 2005 MŠMT a dokumentů ČŠI. Dotazníkové šetření je omezeno počtem pedagogů na vybrané škole a počtem žáků s realizovanou výukou výchovou ke zdraví. Po sběru dat přistoupím k poslední části, a to vyhodnocování výsledků ve formě grafů a tabulek s porovnáním a jejich následnou interpretací.

5.1 Cíle výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření je ověřit znalost učitelů a žáků II. stupně v otázce bezpečnostních předpisů a zjistit postoje žáků a učitelů v otázkách bezpečnosti na sledované škole. Na základě zjištěných informací navrhnout možná doporučení pro praxi sledované školy. K dosažení cíle jsem si stanovil následující výzkumnou otázku a výzkumné předpoklady.

Výzkumná otázka: Mají pedagogičtí pracovníci a žáci dostatečnou znalost o místech možného vzniku úrazu ve škole?

Výzkumný předpoklad 1: Více než 50 % dotázaných respondentů potvrzuje, že úrazy se nejvíce stávají v tělocvičně.

Výzkumný předpoklad 2: Více než 75 % dotázaných respondentů potvrzuje, že se setkala za svou praxi s úrazem.

Výzkumný předpoklad 3: Více než 50 % dotázaných respondentů potvrzuje, že dodržuje bezpečné chování ve škole.

Výzkumný předpoklad 4: Více než 75 % dotázaných respondentů potvrzuje, že se cítí bezpečně ve škole.

5.2 Výzkumný nástroj

V práci je použit druh kvantitativního šetření, použitou metodou sběru dat je dotazník. Bral jsem v úvahu několik faktorů v popisu respondentů, jako je věk, pohlaví, praxe. Údaje zjištěné z dotazníkového šetření byly porovnány s daty z knihy úrazů a výročních zpráv školy a ČŠI. Podle Gavory je dotazník definován jako „Způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“ (GAVORA, Peter, 2000, sec. cit. CHRÁSKA, Miroslav, 2016, s. 158). V pedagogickém výzkumu je dotazník často využívanou metodou získávání dat. Otázky mohou zahrnovat vnější jevy, jako jsou názory učitelů na organizační opatření nebo vnitřní jevy, jako jsou postoje a motivace. Dotazník je soubor pečlivě formulovaných otázek, na které respondent písemně odpovídá. (GAVORA, 2000) Termín anketa se někdy používá jako synonymum pro dotazník, ale obvykle se oba pojmy rozlišují. Anketa zahrnuje šetření, do kterého se účastníci zapojují spontánně, například ankety vyhledávané v médiích. Rozšířenějším pojmem je dotazování, které může být ve formě interview nebo dotazníku.

Účastníci výzkumu byli informováni o tom, co bude výzkum zahrnovat, jaké jsou cíle výzkumu a za jakým účelem budou data použita. Účastníci měli zaručenu anonymitu a důvěrnost v rámci celého výzkumného šetření. Údaje z šetření jsou použita jen pro tento výzkum a nebudou nikde zveřejňovány jen v této práci, aby nebylo možné identifikovat jednotlivé účastníky výzkumu.

Dotazníkově šetření bylo zaměřeno na učitele a žáky II. stupně. Byly použity otázky uzavřené, otázky s možností výběru odpovědi, dále otázky s možností doplnění volné odpovědi. Dotazník pro žáky obsahoval celkem 16 otázek. Dotazník pro učitele obsahoval celkem 7 otázek.

5.3 Popis respondentů

Dotazníkového průzkumu se aktivně zúčastnilo celkem 63 respondentů, 49 žáků druhého stupně a 14 učitelů. Počet respondentů je limitován velikostí školy. Vzhledem k tomu, že je výzkumné šetření zaměřeno na stav vybrané sledované školy, výběr respondentů z řad učitelů, splňuje podmínku hlavního pracovního poměru na vybrané škole. Výběr respondentů z řad žáků druhého stupně splňují podmínku absolvované výuky výchovy ke zdraví a bezpečí na sledované škole.

5.4 Prezentace výsledků

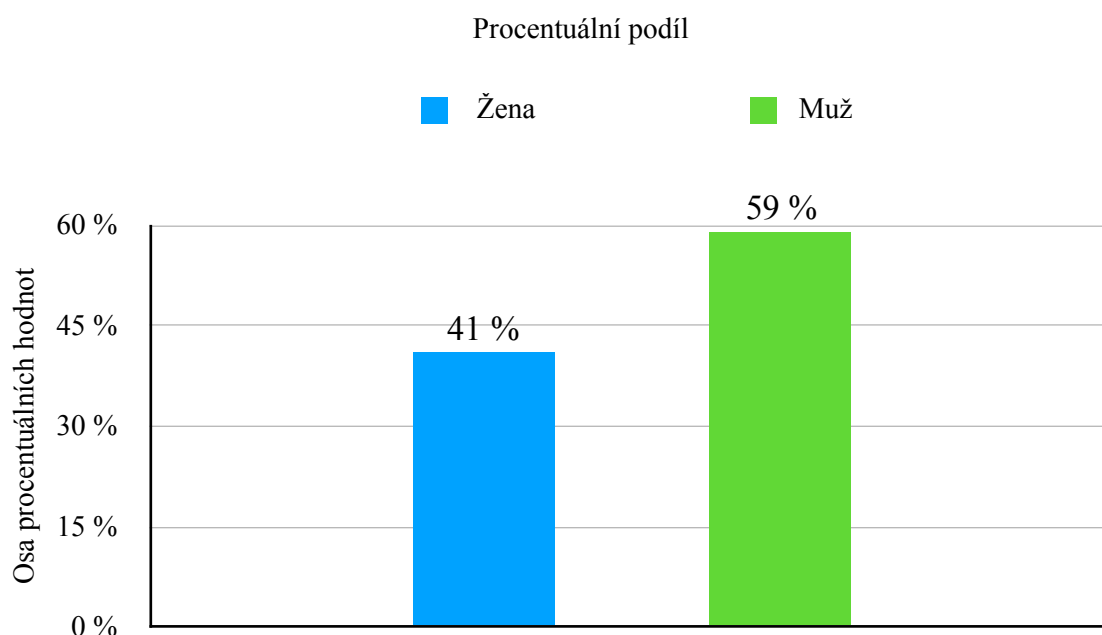
Dotazníkového průzkumu se aktivně zúčastnilo celkem 63 respondentů, 49 žáků II. stupně a 14 učitelů vybrané ZŠ, jejichž odpovědi jsou detailně představeny a diskutovány v následujících tabulkách, grafech. Tyto data jsou analyzovány z hlediska absolutních hodnot i relativního vyjádření, což přináší důležité poznatky pro pedagogickou praxi.

Dotazníkové šetření provedené mezi žáky II. stupně, počet respondentů 49

1. Jste muž, žena?

Tabulka 1. Rozdíl pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

Pohlaví	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Žena	20	0,41
Muž	29	0,59
Celkem	49	1

Graf 1. Rozdíl pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

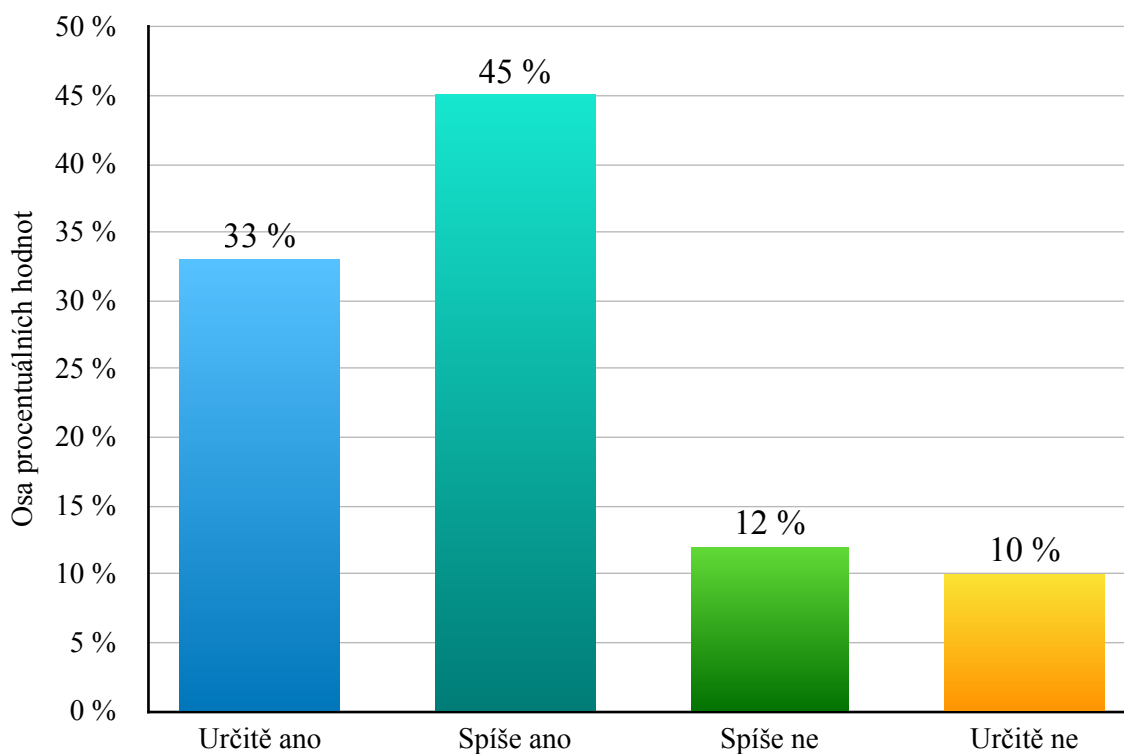
V první otázce dotazníku bylo zkoumáno demografické rozložení respondentů podle jejich pohlaví. Z výsledků je zřejmé, že ženy tvořily 41 % z celkového počtu respondentů, zatímco muži představovali 59 %. Tento výsledek naznačuje relativně vyrovnané zastoupení obou pohlaví ve zkoumaném souboru.

2. Vnímáte ve škole pocit bezpečí?

Tabulka 2. Subjektivní pocit bezpečí respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
	16	0,33
Spíše ano	22	0,45
Spíše ne	6	0,12
Určitě ne	5	0,10
Celkem	49	1

Procentuální podíl

Graf 2. Subjektivní pocit bezpečí respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)

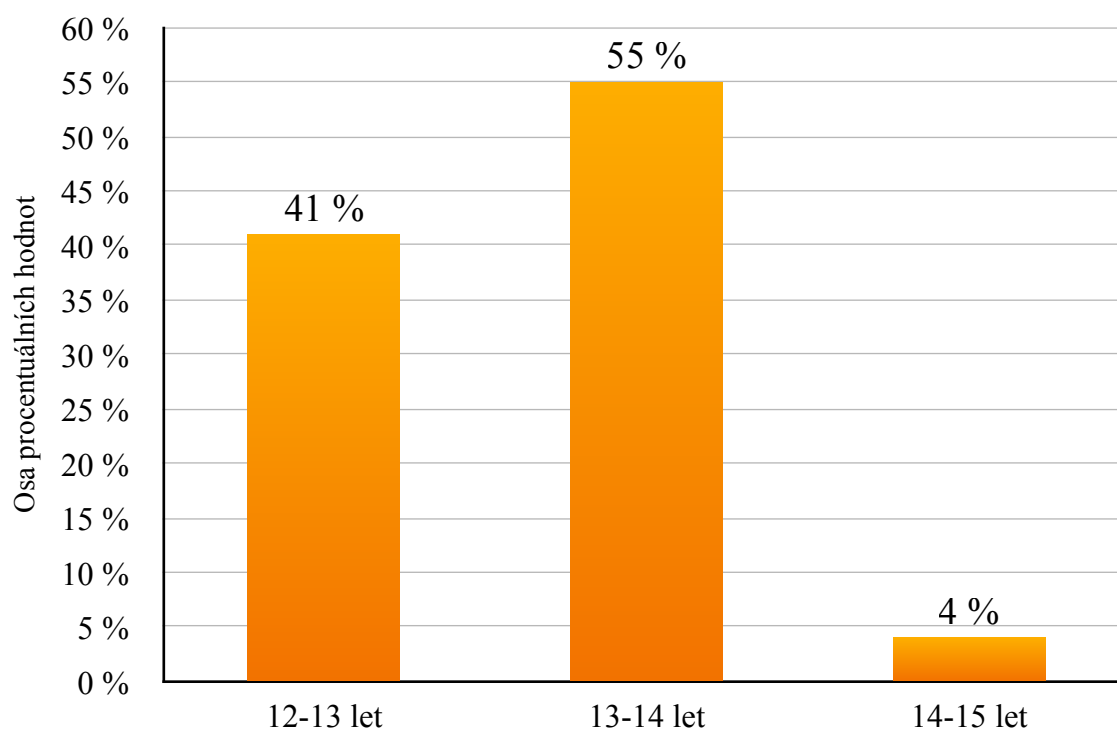
Druhá otázka se zabývala subjektivním vnímáním pocitu bezpečí respondentů ve školním prostředí. Výsledky ukázaly, že 78 % respondentů cítí pocit bezpečí ve škole z toho 33 % určitě ano a dalších 45 % spíše ano. Zbytek respondentů buď odpověděl, že spíše nebo určitě necítí pocit bezpečí, což by mohlo být signálem k posílení bezpečnostních opatření.

3. Kolik je vám let?

Tabulka 3. Věk respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)

Věk	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
12-13 let	20	0,41
14-15 let	27	0,55
15 let a více	2	0,04
Celkem	49	1

■ Procentuální podíl

Graf 3. Věk respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)

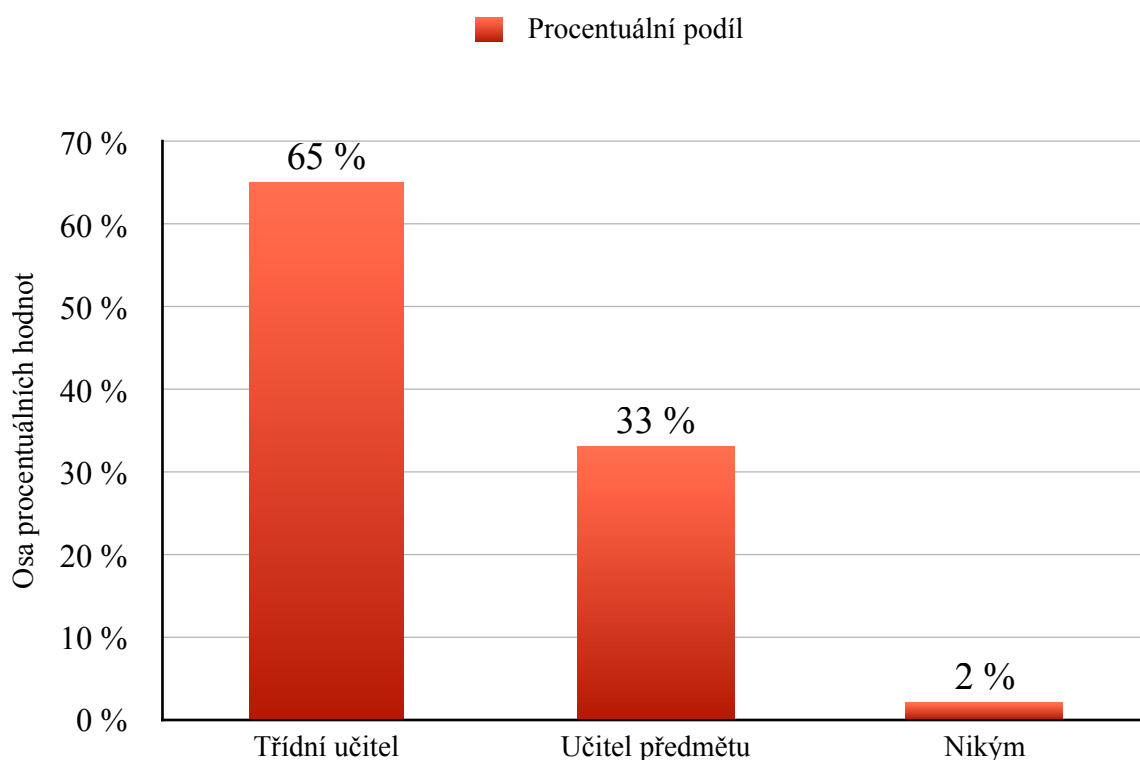
Třetí otázka zkoumala věkovou strukturu respondentů. Největší podíl, a to 55 %, tvořili respondenti ve věkovém rozmezí 14-15 let, následovaní respondenty ve věku 12-13 let s podílem 41 %. Starší respondenti ve věku 15 let a více tvořili pouze 4 % respondentů. Tato data mohou být užitečná pro plánování vzdělávacích programů a prevenci rizikového chování ve vztahu k věkové skupině.

4. Kým jste byli proškoleni o bezpečnosti a ochrany zdraví?

Tabulka 4. Proškolení respondentů BOZ (Zdroj: Vlastní výzkum)

Školitel	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Třídní učitel	32	0,65
Učitel VKZ	16	0,33
Nikým	1	0,02
Celkem	49	1

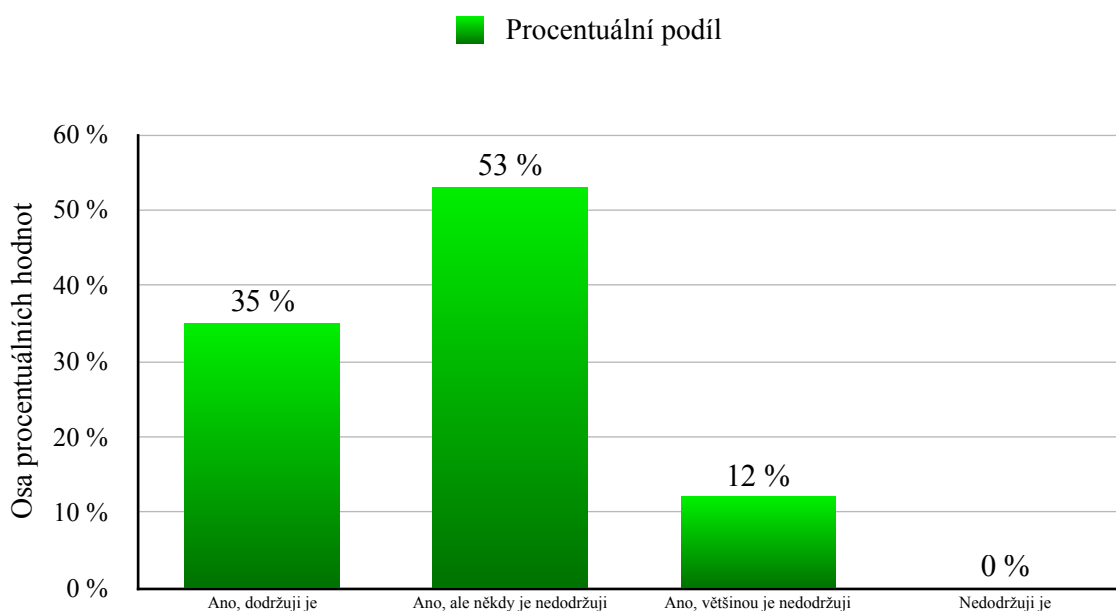
Graf 4. Proškolení respondentů BOZ (Zdroj: Vlastní výzkum)

Čtvrtá otázka se zabývala způsoby, jakými respondenti byli proškoleni v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Většina respondentů, přesněji 65 %, uvedla, že byli proškoleni třídním učitelem. Menší část respondentů, 33 %, byla proškolená učitelem předmětu. Pouze 2 % respondentů uvedlo, že nebyli vůbec proškoleni v této oblasti, zde je vhodná kontrola a doškolení chybějících žáků při školení BOZ.

5. V rámci výuky VKZ dostáváte informace, jak pečovat o své zdraví, dodržujete je?

Tabulka 5. Péče o zdraví respondenty (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano, dodržuji je	17	0,35
Ano, ale někdy je nedodržuji	26	0,53
Ano, většinou je nedodržuji	6	0,12
Nedodržuji je	0	0,00
Celkem	49	1

Graf 5. Péče o zdraví respondenty (Zdroj: Vlastní výzkum)

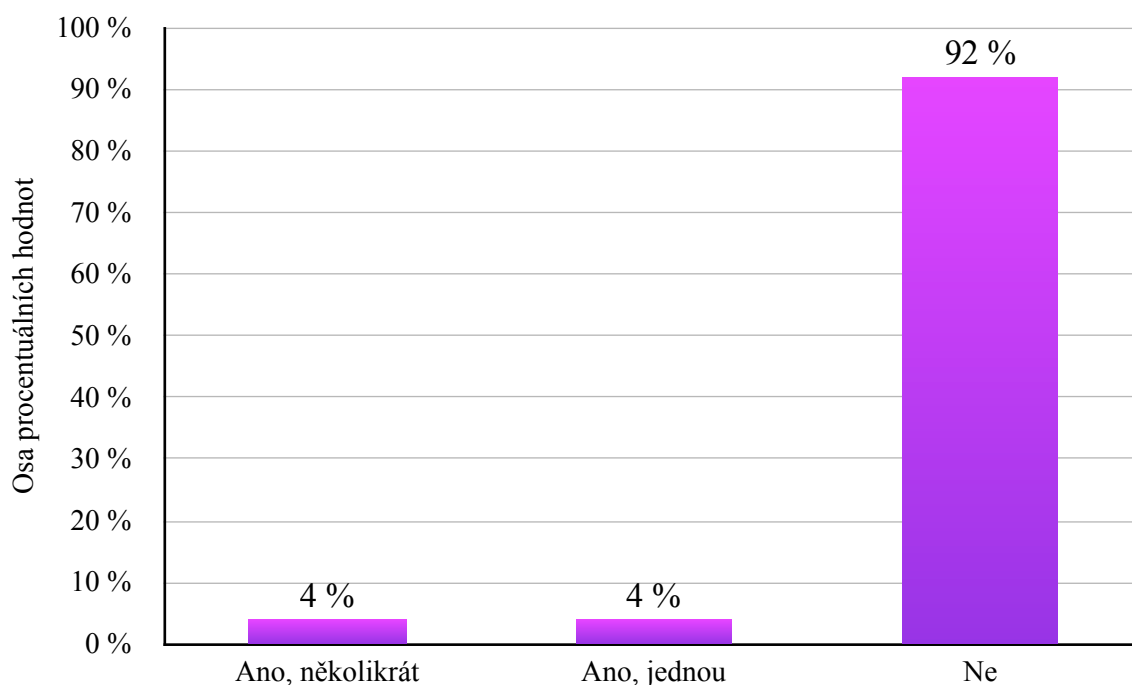
Pátá otázka se zabývá znalostmi respondentů v oblasti výuky předmětu VKZ. Pro provedení průzkumu jsem se zaměřil na zjištění postojů respondentů vůči výuce Výchovy ke zdraví a bezpečnosti ve škole. Dotazník obsahoval několik otázek týkajících se tohoto tématu. Jedna z otázek se zabývala informovaností a dodržováním zdravotních informací. Z výsledků průzkumu vyplývá, že 35 % respondentů uvádí, že dodržuje zdravotní informace poskytnuté v rámci výuky, zatímco 53 % respondentů uvedlo, že sice zná tyto informace, ale nedodržuje je vždy. Pouze 12 % respondentů uvádí, že většinou nedodržuje zdravotní informace. Odpovědi nedodržuji je zaznamenalo 0 % respondentů.

6. V rámci výuky VKZ je výuka poskytnutí první pomoci, využil/la si jí už někdy?

Tabulka 6. Poskytnutí první pomoci (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano, několikrát	2	0,04
Ano, jednou	2	0,04
Ne	45	0,92
Celkem	49	1

■ Procentuální podíl

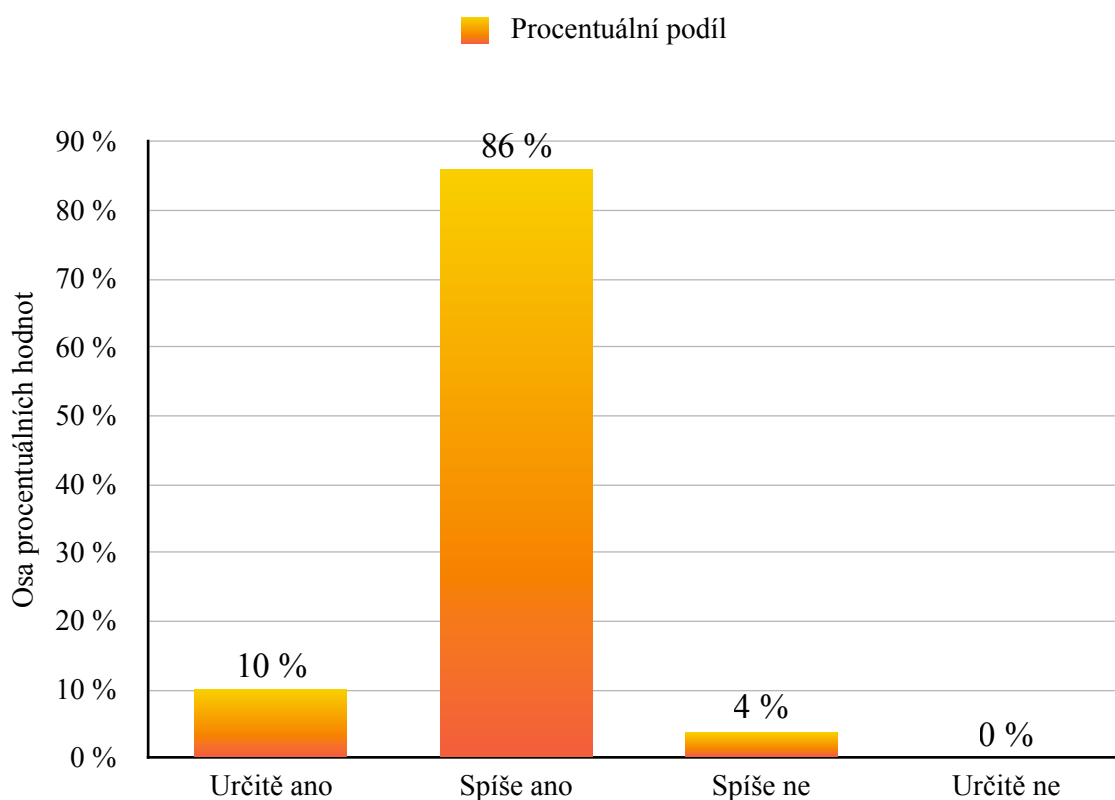
Graf 6. Poskytnutí první pomoci (Zdroj: Vlastní výzkum)

Další otázkou bylo zjištění, zda respondenti využili výuku poskytnutí první pomoci. Z výsledků vyplývá, že pouze 4 % respondentů již využilo poskytnutí první pomoci několikrát a 4 % jednou, zatímco většina respondentů, konkrétně 92 %, tuto výuku v životě zatím nevyužila.

7. Věděl/a bys, jak postupovat při úraze?

Tabulka 7. Znalost postupu respondentů při úraze (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Počet respondentů	Relativní hodnota
Určitě ano	5	0,10
Spíše ano	42	0,86
Spíše ne	2	0,04
Určitě ne	0	0,00
Celkem	49	1

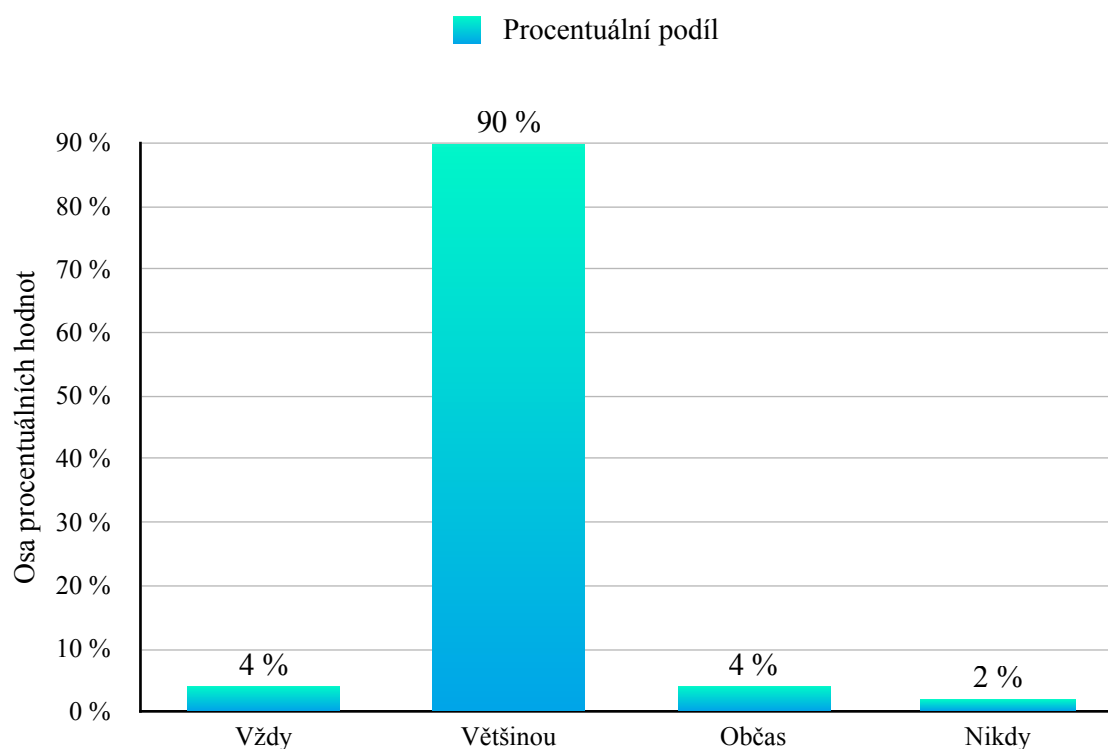
Graf 7. Znalost postupu respondentů při úraze (Zdroj: Vlastní výzkum)

Otázkou sedmou jsem se dále zajímal o to, zda respondenti vědí, jak postupovat v případě úraze. Z výsledků průzkumu vyplývá, že 10 % respondentů odpovědělo, že určitě ví, jak postupovat a 86 % respondentů odpovědělo, že spíše ano. Odpovědi spíše ne zaznamenaly 4 % a určitě ne 0 % respondentů.

8. Kontroluje vždy na začátku hodiny docházku učitel?

Tabulka 8. Zápis docházky učitelem na začátku hodiny (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Vždy	2	0,04
Většinou	44	0,90
Občas	2	0,04
Nikdy	1	0,02
Celkem	49	1

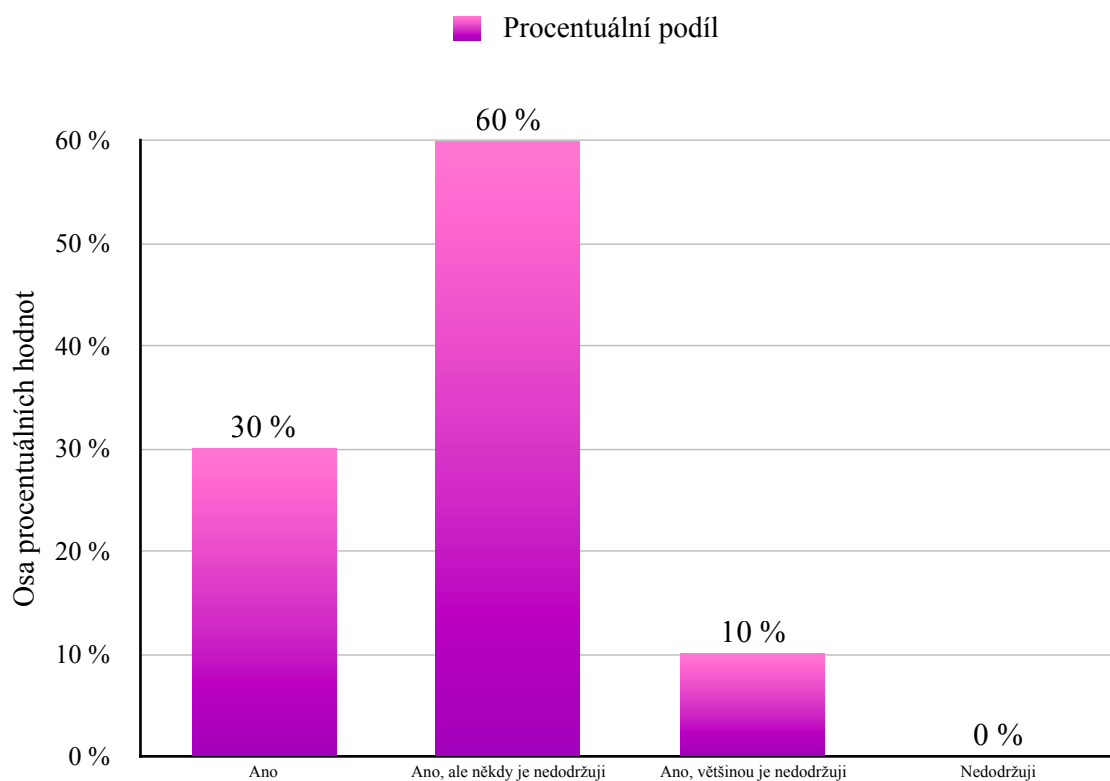
Graf 8. Zápis docházky učitelem (Zdroj: Vlastní výzkum)

Další otázkou bylo zjištění, zda učitel kontroluje docházku na začátku hodiny. Z výsledků vyplývá, že 4 % respondentů uvedlo, že učitel kontroluje docházku vždy, zatímco většina respondentů, konkrétně 90 %, odpověděla, že kontroluje docházku většinou. Pouze 4 % respondentů uvedlo, že učitel kontroluje docházku občas. Tady bych apeloval na nutnou kontrolu počtu žáků a nepodceňoval ji z hlediska ochrany bezpečí a zdraví s kontrolou záškoláctví.

9. Dodržujete bezpečné chování ve škole?

Tabulka 9. Bezpečné chování respondentů ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	15	0,30
Ano, ale někdy je nedodržuji	29	0,60
Ano, většinou je nedodržuji	5	0,10
Nedodržuji	0	0,00
Celkem	49	1

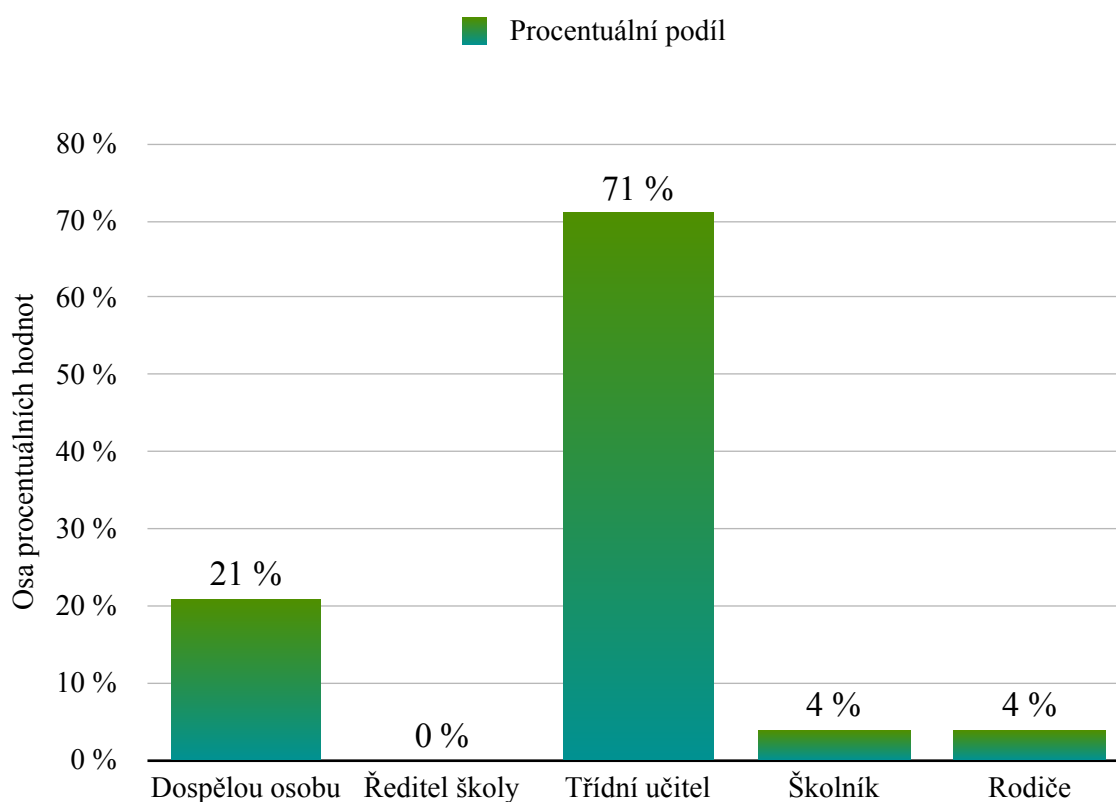
Graf 9. Bezpečné chování respondentů ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)

Dále jsem se zajímal o dodržování bezpečného chování ve škole. Z výsledků průzkumu vyplývá, že 30 % respondentů odpovědělo, že dodržuje bezpečné chování ve škole, 60 % respondentů uvedlo, že ho někdy nedodržuje. Pouze 10 % respondentů odpovědělo, že většinou nedodržuje bezpečné chování ve škole. Odpověď nedodržuji zaznamenalo 0 % respondentů.

10. Pokud se stane úraz ve škole, víte, koho zavolat?

Tabulka 10. Koho by žáci volali ve škole v případě úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Nejbližší dospělou osobu	10	0,21
Ředitele školy	0	0,00
Třídního učitele	35	0,71
Školníka	2	0,04
Rodiče	2	0,04
Celkem	49	1

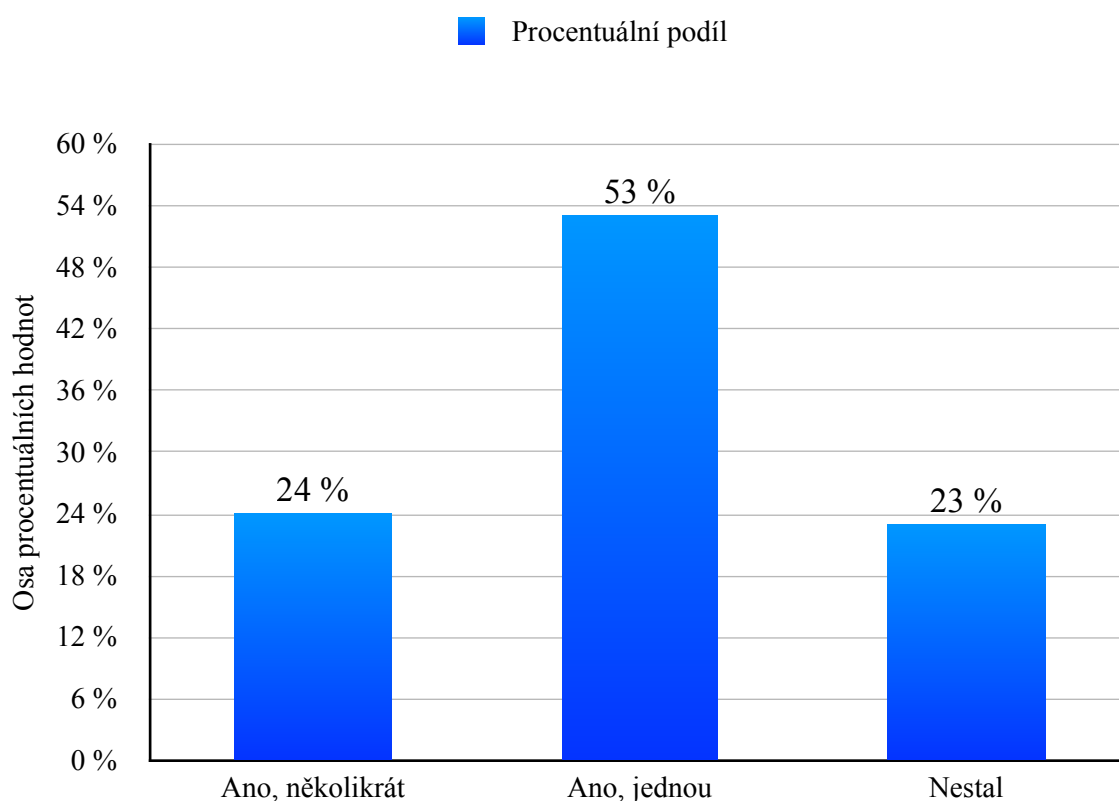
Graf 10. Koho by žáci volali ve škole v případě úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)

Desátou otázkou bylo zjištění, koho by respondenti zavolali v případě úrazu ve škole. Z výsledků průzkumu vyplývá, že 21 % respondentů uvedlo, že by zavolali nejbližší dospělou osobu, 71 % respondentů by zavolalo třídního učitele, 4 % by zavolalo školníka a 4 % by zavolalo rodiče. Žádný respondent neodpověděl, že by v případě úrazu zavolal ředitele školy.

11. Stal se Vám ve škole nějaký úraz?

Tabulka 11. Počet úrazů respondentů na ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano, několikrát	12	0,24
Ano, jednou	26	0,53
Nestal	11	0,23
Celkem	49	1

Graf 11. Počet úrazů respondentů na ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum)

Jedenáctá otázka sloužila k identifikaci prevalence úrazů mezi respondenty ve školním prostředí. Cílem bylo zjistit, kolik respondentů zažilo úraz a jak často se tyto úrazy vyskytly. Z výsledků vyplynulo, že 24 % respondentů uvádí, že utrpěli několik úrazů, to naznačuje opakovanou nebo opakující se situaci, 53 % respondentů uvedlo, že utrpěli alespoň jeden úraz, to je vysoké procento a ukazuje na poměrně časté výskyty úrazů ve školním prostředí. Zbývajících 23 % respondentů uvedlo, že neprožili žádný úraz, to je důležitý údaj pro posouzení celkové bezpečnosti školního prostředí.

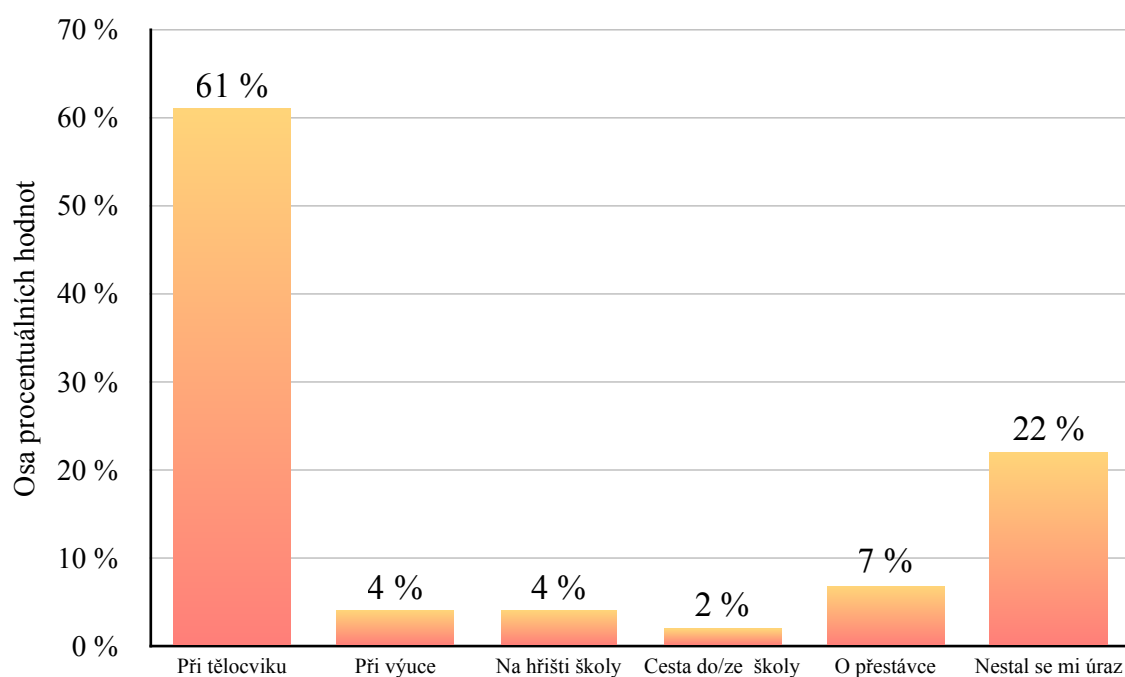

12. Pokud ano, kde se to stalo?

Tabulka 12. Místa, kde se úraz stal (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Při tělocviku	30	0,62
Při výuce	2	0,04
Na hřišti školy	2	0,04
Při cestě do/ze školy	1	0,02
O přestávce	3	0,07
Nestal se mi úraz	11	0,22
Celkem	49	1

■ Procentuální podíl

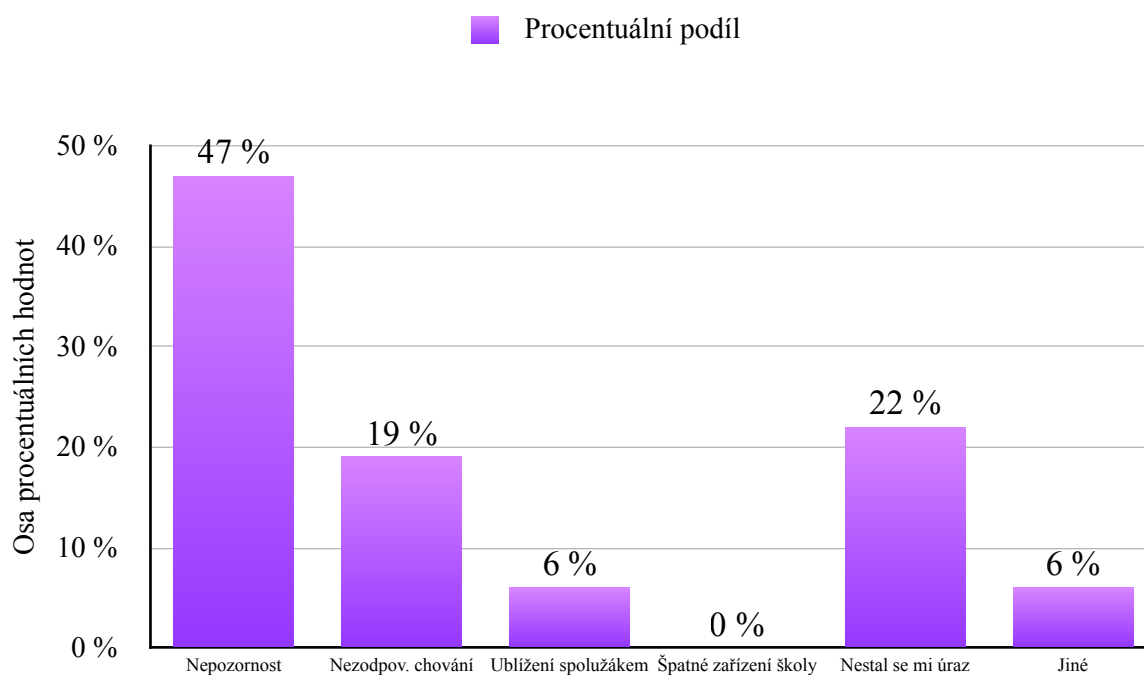
Graf 12. Místa, kde se úraz stal (Zdroj: Vlastní výzkum)

Tato otázka se zabývá místy, kde se úrazy ve školním prostředí staly. Cílem je identifikovat nejčastější lokality, kde se úrazy vyskytují, to může pomoci škole přijmout opatření k prevenci úrazů. Respondenti si mohli vybrat z více možností míst, kde se úraz stal ve školním prostředí. Nejvíce úrazů se stává při tělocviku, to je potvrzeno i výzkumem ČŠI.

13. Pokud ano, co bylo jeho příčinou?

Tabulka 13. Příčina úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Nepozornost	23	0,47
Nezodpovědné chování	9	0,19
Ublížení spolužákem	3	0,06
Špatný stav zařízení školy	0	0,00
Nestal se mi úraz	11	0,22
Jiná	3	0,06
Celkem	49	1

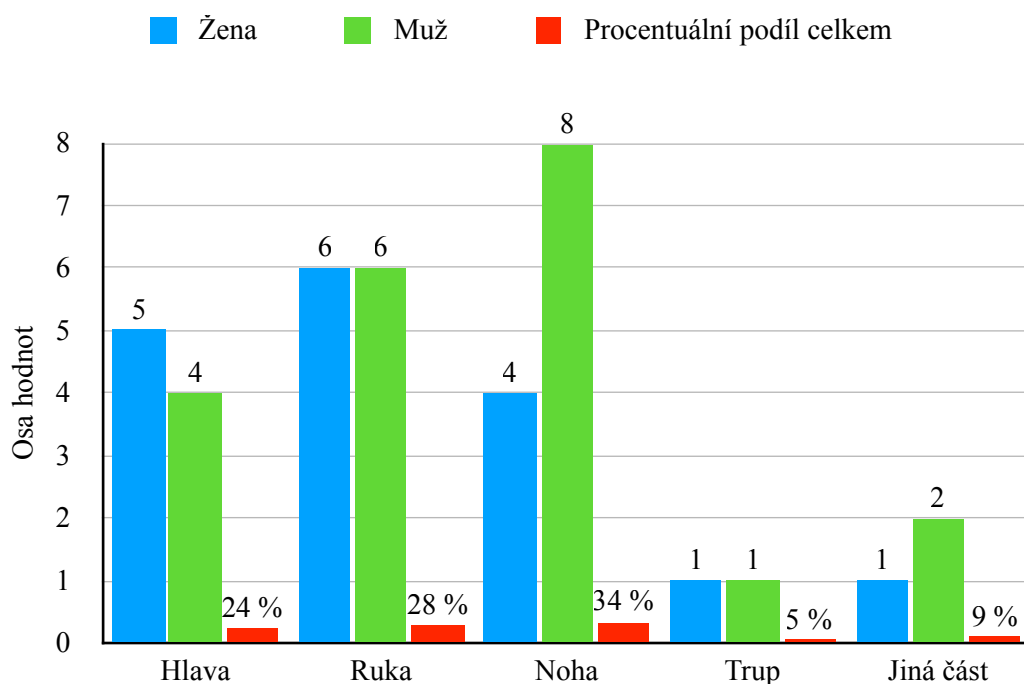
Graf 13. Příčina úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)

Nejčastější uváděnou příčinou úrazů byla nepozornost 47 %, následovaná nezodpovědným chováním 19 % a úrazem způsobeným spolužákem 6 %. Špatný stav zařízení školy nebyl uveden jako příčina úrazů, a to ani jednou. Celkově se jedná o reprezentativní vzorek respondentů, jejichž odpovědi poskytují cenné poznatky pro identifikaci hlavních rizikových faktorů spojených s úrazy ve školním prostředí.

14. Jaká část těla byla poraněna?

Tabulka 14. Poraněná část těla (Zdroj: Vlastní výzkum)

Poraněná část těla	Žena	Muž	Relativní hodnota celkem
Hlava	5	4	0,24
Ruka	6	6	0,28
Noha	4	8	0,34
Trup	1	1	0,05
Jiná část	1	2	0,09
Celkem	17	21	1

Graf 14. Poraněná část těla (Zdroj: Vlastní výzkum)

Analyzoval jsem výskyt poranění mezi žáky podle jejich pohlaví. Zjistil jsem, že u mužů bylo nejčastěji postiženo poranění nohy, zatímco u žen převažovala poranění ruky. Podle provedeného výzkumu úrazů ve školním prostředí se zjistilo, že nejčastěji jsou zraněny nohy 34 %, následované zraněním rukou 28 % a hlavy 24 %, přičemž úrazy trupu a jiných částí těla jsou méně časté, představující 5 % a 9 %, respektive. Tato analýza poskytuje přehled o rozložení poranění podle částí těla a pohlaví, to může být užitečné pro navrhování preventivních opatření a zlepšení bezpečnosti.

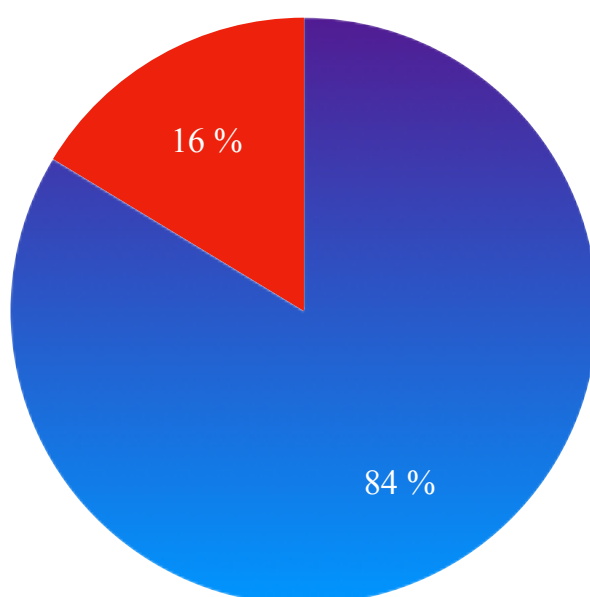
15. Je nějaká Vám oblast na vaší škole podceňována a vyžadovala by zlepšení?

(U ano, uveďte jakou...)

Tabulka 15. Je potřeba zlepšit nějakou oblast ve škole? (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Ano	Ne
Respondenti	8	41

● Ne   ● Ano

Graf 15. Je potřeba zlepšit nějakou oblast ve škole? (Zdroj: Vlastní výzkum)

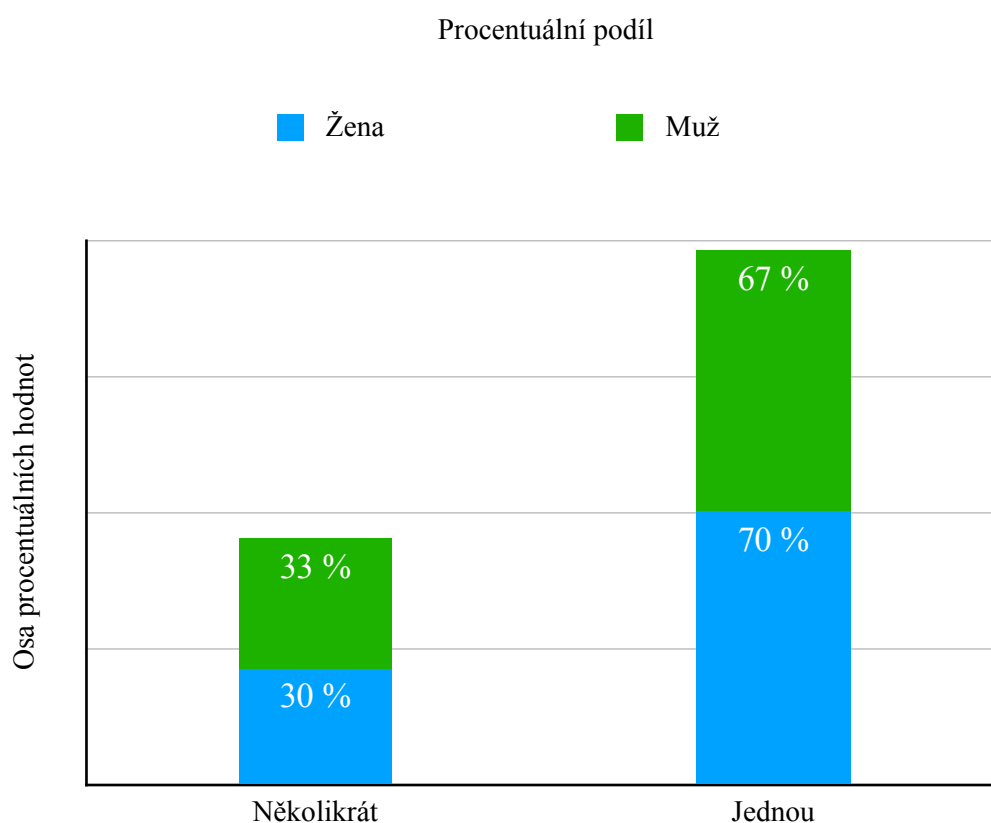
Z výzkumu mezi 49 respondenty vyplývá, že většina z nich 84 % respondentů nepožaduje žádné změny ve školním prostředí. 16 % respondentů by požadovalo změny, (z toho 6 % respondentů zdůraznilo nedostatek ohleduplnosti mezi žáky, dalších 6 % navrhlo zlepšení údržby školy, včetně výměny žárovek na toaletách a dalších prostorách, 4 % respondentů též sdělilo, že se necítí psychicky dobře ve školním prostředí).

Z výzkumu také vyplývá, že žáci jsou rozmanitými účastníky školního prostředí, kde se projevuje různé vnímání potřeb a prostředí školy. Zatímco většina respondentů nepožaduje změny, někteří zdůrazňují důležitost ohleduplného chování mezi žáky, což naznačuje potřebu posílení sociálních vazeb a vzájemného respektu.

16. Je počet úrazů mezi pohlavím respondentů rozdílný?

Tabulka 16. Počty úrazů respondentů na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

Odpověď	Žena	Relativní hodnota	Muž	Relativní hodnota
Ano, několikrát	5	0,30	7	0,33
Ano, jednou	12	0,70	14	0,67
Celkem	17	1	21	1

Graf 16. Počet úrazů respondentů na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

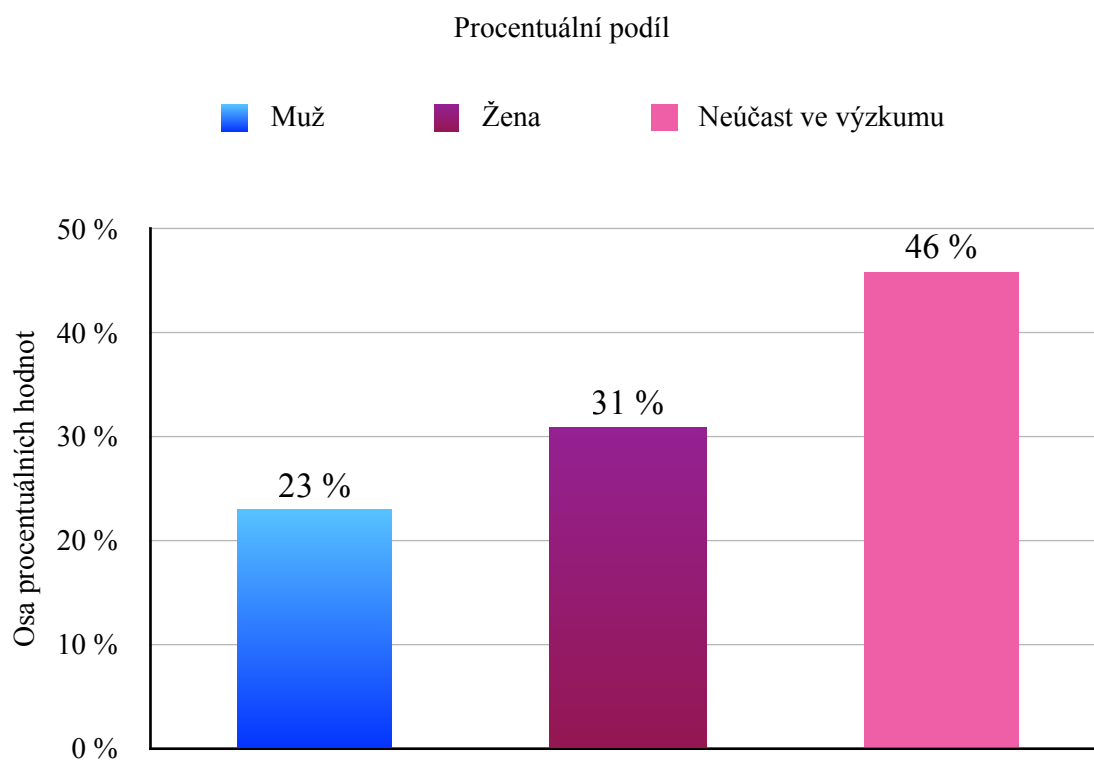
U tohoto výzkumu bylo vhodné zjistit, zda existuje rozdíl v četnosti úrazů ve školním prostředí mezi žáky různého pohlaví. Nezapomínejme, že 11 respondentů z 49 úraz na škole nemělo. Muži měli několikrát úraz z 33 %, zatímco ženy měly několikrát úraz jen v 30 %. Úraz jednou mělo 67 % mužů oproti ženám, které měly 70 %. Tento výzkum může poskytnout užitečné informace pro plánování a implementaci preventivních opatření zaměřených na snížení rizika úrazů ve školním prostředí.

Dotazníkové šetření provedené mezi pedagogy školy, počet respondentů 14

17. Jste muž, žena?

Tabulka 17. Počet respondentů II. na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Žena	8	0,31
Muž	6	0,23
Neúčast ve výzkumu	12	0,46
Celkem	26	1

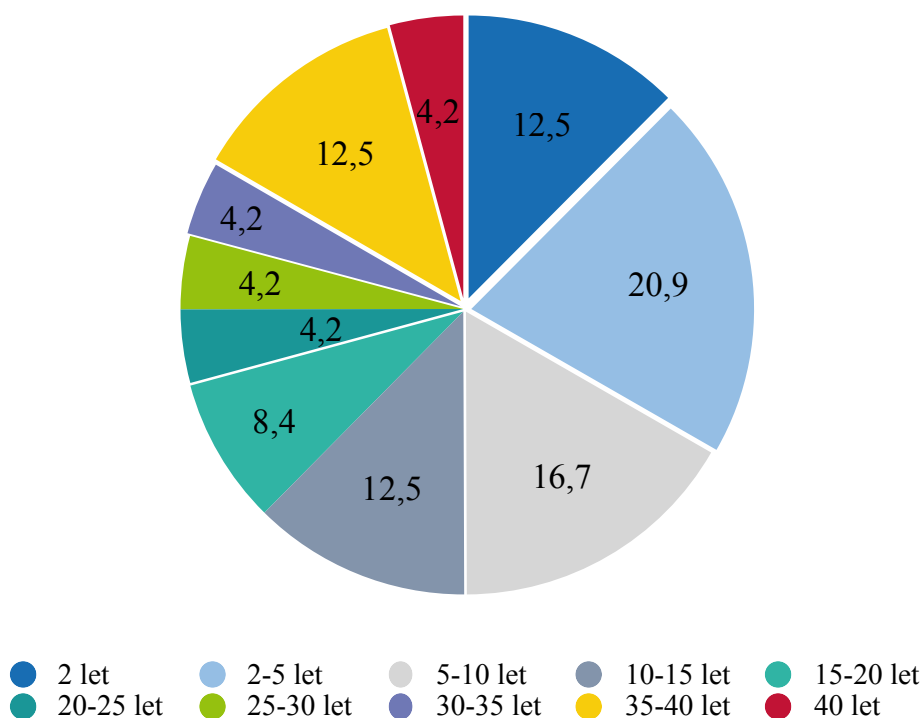
Graf 17. Počet respondentů II. na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)

Účast respondentů ve výzkumu činila 54 %, zatímco 46 % respondentů se neúčastnilo, neúčast mohla být způsobena různými faktory, jako je například nedostatek zájmu, časové omezení nebo jiné překážky. Je důležité tyto faktory zvážit při interpretaci výsledků a případně přijmout opatření ke zvýšení účasti pro další výzkumy.

18. Jaká je délka Vaší praxe učitele?

Tabulka 18. Délka praxe učitelů na vybrané ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum, Výroční zpráva školy a ČŠI 2021-2022)

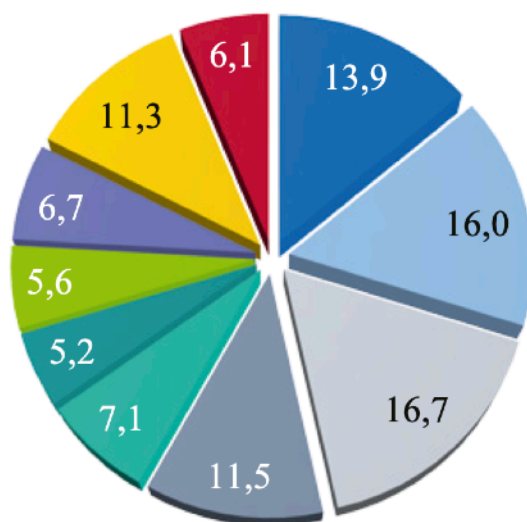
	Absolutní hodnota	Relativní hodnota	Podíl v ČR
2 roky	3	0,125	0,139
2-5 let	5	0,209	0,169
5-10 let	4	0,167	0,167
10-15 let	3	0,125	0,115
15-20 let	2	0,084	0,071
20-25 let	1	0,042	0,052
25-30 let	1	0,042	0,056
30-35 let	1	0,042	0,067
35-40 let	3	0,125	0,115
Nad 40 let	1	0,042	0,061
Celkem	24	1	1

Graf 18. Délka praxe učitelů na vybrané ZŠ (v %)

(Zdroj: Vlastní výzkum a výroční zpráva školy 2021-2022)

Tento průzkum poskytuje přehled o délce praxe 24 učitelů na vybrané ZŠ v letech 2021-2022, přičemž nejčastější skupinou jsou učitelé s praxí 2-5 let, následováni těmi s praxí 5-10 let. Délka praxe učitelů může ovlivnit jejich postoj a schopnost adaptovat se na nové výukové metody a požadavky prostředí školy.

■ do 2 let
 ■ 2–5 let
 ■ 5–10 let
 ■ 10–15 let
 ■ 15–20 let
■ 20–25 let
■ 25–30 let
■ 30–35 let
■ 35–40 let
■ nad 40 let

Graf 19. Délka pedagogické praxe v ČR-podíl pedagogů (v %)

(Zdroj: Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2021/2022)

Porovnávající délku praxe učitelů na vybrané ZŠ s celou Českou republikou v letech 2021-2022, je patrné, že ve vybrané ZŠ je stejný podíl učitelů s praxí 5 až 10 let (16,7 % ve srovnání s 16,7 % v celé ČR). Naopak, podíl učitelů s praxí 2 až 5 let je vyšší (20,9 % ve srovnání s 16,0 % v celé ČR). Ostatní podíly jsou si velmi podobné, tyto rozdíly mohou odrážet specifika regionálního zaměstnávání pedagogických pracovníků a jejich pohybu na pracovním trhu v České republice.

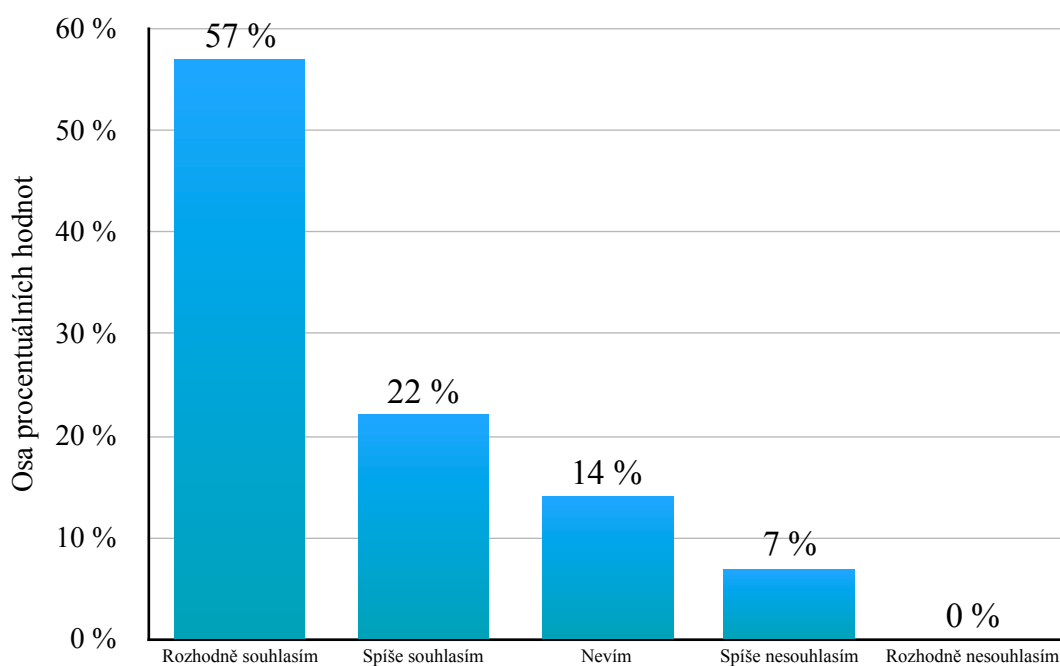

19. Jaká je spokojenost s Vaším zaměstnáním?

Tabulka 19. Spokojenost se zaměstnáním (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Rozhodně souhlasím	8	0,57
Spíše souhlasím	3	0,22
Nevím	2	0,14
Spíše nesouhlasím	1	0,07
Rozhodně nesouhlasím	0	0
Celkem	14	1

Procentuální podíl

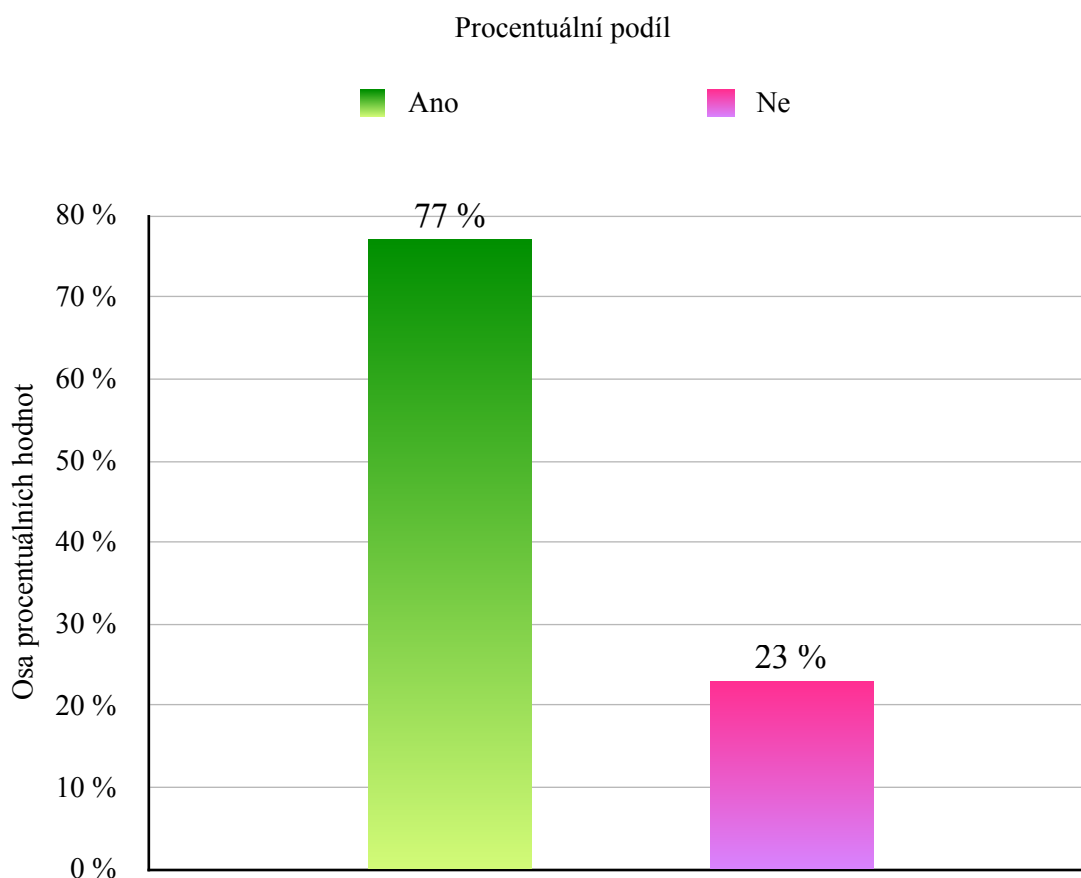
Graf 20. Spokojenost se zaměstnáním (Zdroj: Vlastní výzkum)

Z výsledků je patrné, že většina učitelů 79 % projevila pozitivní postoj k zaměstnání, přičemž 57 % z nich rozhodně souhlasí se svou spokojeností. Tato data naznačují převahu pozitivního vnímání zaměstnání mezi učiteli na vybrané ZŠ. Učitelé zřejmě vnímají svou práci jako naplňující a uspokojující, to může být důsledkem dobrých pracovních podmínek, podpory ze strany školy, či osobního profesního zájmu o vzdělávání.

20. Setkali jste se ve své praxi s úrazem?

Tabulka 20. Setkali jste se ve své praxi s úrazem? (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Ano	11	0,77
Ne	3	0,23
Celkem	14	1

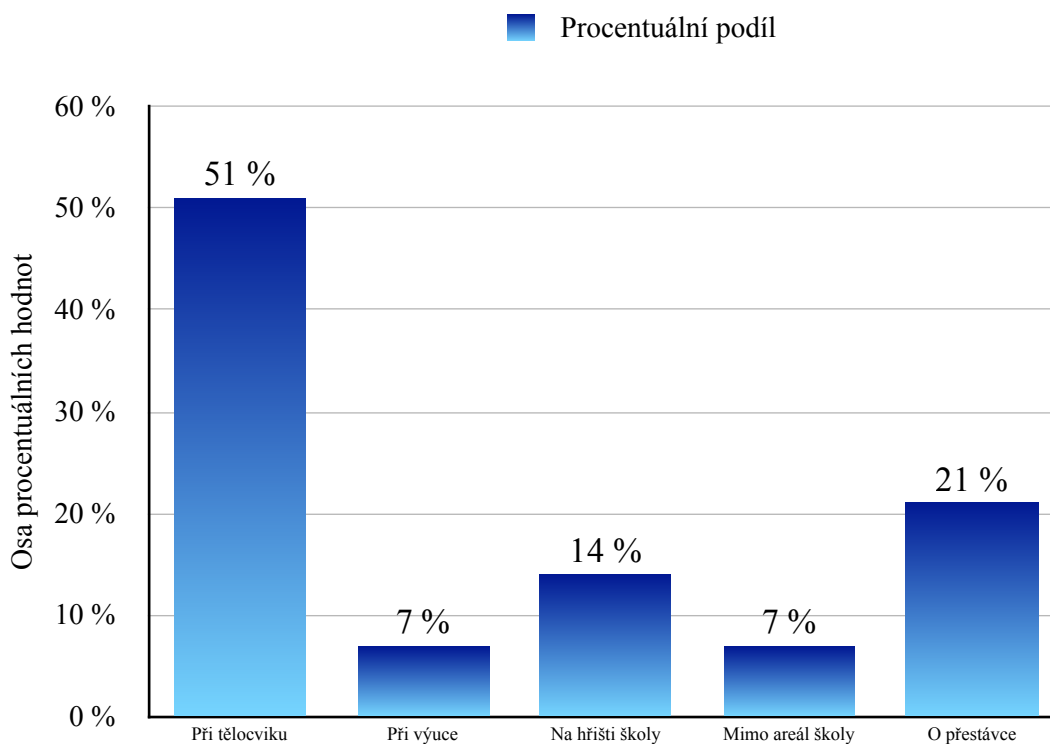
Graf 21. Setkali jste se ve své praxi s úrazem? (Zdroj: Vlastní výzkum)

Z výzkumu vyplývá, že 77 % učitelů zažilo za svou praxi úraz, zatímco 23 % odpovědělo, že ne. Tento výsledek naznačuje vysokou míru vystavení riziku úrazu v pracovním prostředí učitelů na vybrané základní škole. Tato data poukazují na vysokou míru vystavení rizika úrazu dětí, které mají na starost v pracovním prostředí učitelé na vybrané Základní škole. Měřitelné procento učitelů, kteří zažili úraz, naznačuje potřebu důkladných bezpečnostních opatření a prevence v rámci školního prostředí, aby bylo možné minimalizovat riziko úrazů mezi pedagogickým sborem.

21. Kde se dle Vašeho názoru nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole?

Tabulka 21. Kde se nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Při tělocviku	7	0,51
Při výuce	1	0,07
Na hřišti školy	2	0,14
Mimo areál školy	1	0,07
O přestávce	3	0,21
Celkem	14	1

Graf 22. Kde se nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)

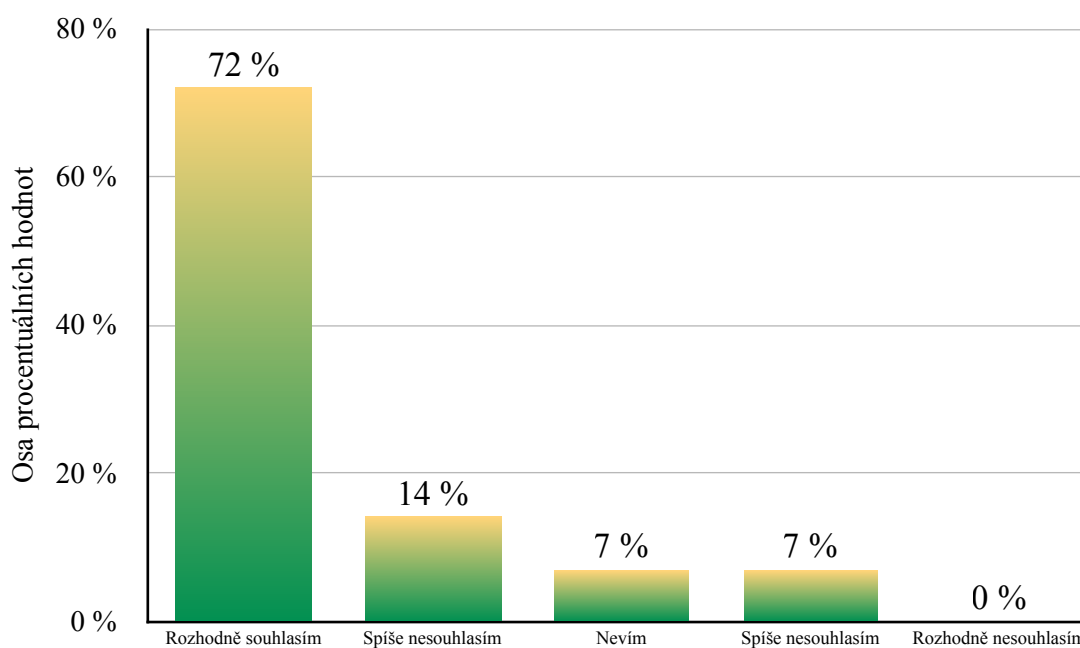
Z výzkumu vyplývá, že nejčastější místo úrazu ve škole je při tělocviku, což potvrdilo 51 % respondentů. Další častými místy úrazů jsou přestávky 21 % a hřiště školy 14 %. Méně častý je úraz při výuce 7 % a mimo areál školy 7 %. Tato data naznačují potřebu zvýšené pozornosti a prevence úrazů, zejména během tělesné výchovy a během přestávek.

22. Domníváte se, že se žáci ve Vaší třídě cítí bezpečně?

Tabulka 22. Domníváte se, že se žáci ve Vaší třídě cítí bezpečně? (Zdroj: Vlastní výzkum)

	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Rozhodně souhlasím	10	0,72
Spíše souhlasím	2	0,14
Nevím	1	0,07
Spíše nesouhlasím	1	0,07
Rozhodně nesouhlasím	0	0,00
Celkem	14	1

■ Procentuální podíl

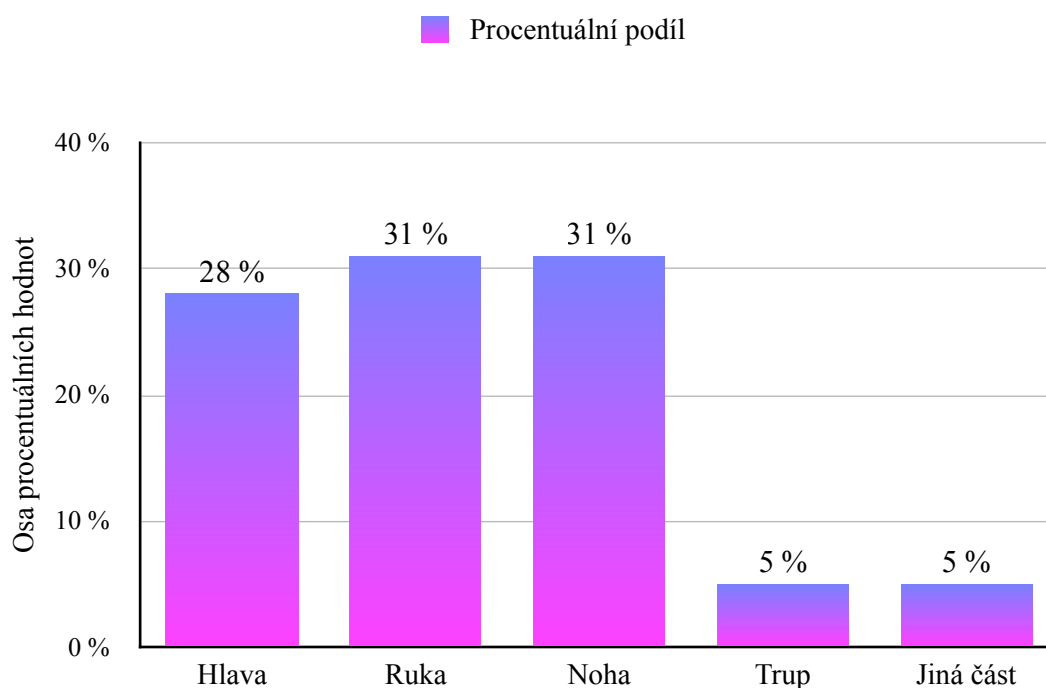
Graf 23. Domníváte se, že se žáci ve Vaší třídě cítí bezpečně? (Zdroj: Vlastní výzkum)

Z výzkumu vyplývá, že většina respondentů 86 % rozhodně nebo spíše souhlasí s tím, že se žáci ve své třídě cítí bezpečně. Pouze malé procento respondentů 7 % má pochybnosti a 7 % nesouhlasí s tímto tvrzením. Tato data naznačují pozitivní atmosféru a bezpečnostní prostředí ve třídě, což je důležité pro optimální vzdělávací prostředí.

23. Jaká část těla byla postižena při úraze?

Tabulka 23. Výsledek postižených částí těla (Zdroj: Vlastní výzkum z knihy úrazů)

Poraněná část těla	Absolutní hodnota	Relativní hodnota
Hlava	11	0,28
Ruka	12	0,31
Noha	12	0,31
Trup	2	0,05
Jiná část	2	0,05
Celkem	38	1

Graf 24. Výsledek postižených částí těla (Zdroj: Vlastní výzkum z knihy úrazů)

Výzkum knihy úrazů ukazuje nižší výskyt zranění hlavy s 28 %, zatímco nohy a ruce mají stejný výskyt s 31 %. Zranění trupu a jiných částí těla jsou marginální.

Celkově ve výzkumu je nejvýraznější počet v úrazech nohou, které tvoří 34 % podíl v dotazníku a 31 % podíl v knize úrazů. Podle porovnání mezi dotazníkovým šetřením se žáky a knihou úrazů, bylo zjištěno, že v průměru jsou nejčastěji zraněny nohy 32,5 %, ruce 29 %, hlava 27,5 % a 11% jiné části těla.

5.5 Vyhodnocení výzkumných předpokladů

Výzkumem jsem zjistil z malého počtu dat, že zdroje z ČŠI poukazují na největší počet úrazů při tělesné výchově, při mém výzkumu je výsledek shodný, na prvním místě je tělesná výchova. Zdá se že veškeré sportovní aktivity jsou sjednoceny pod tělesnou výchovu, ale tam je určitý rozdíl místa činnosti, protože většinu času činnosti předmětu tělesné výchovy je tělocvična v budově školy nebo v sokolovně, dále je tato činnost prováděna ve venkovním prostředí, na školním hřišti a zahradě, mimoškolní činnosti školy jsou plavání, školní výlety a školy v přírodě. Pedagogičtí pracovníci a žáci mají dostatečnou znalost o místech možného vzniku úrazu ve škole, jsou si vědomi těchto rizik.

Výzkumný předpoklad 1: Více než 50 % dotázaných respondentů potvrzuje, že úrazy se nejvíce stávají v tělocvičně.

Vyhodnocení: Výzkum potvrdil tento předpoklad, protože 51 % učitelů uvedlo, že úrazy se nejčastěji vyskytují v tělocvičně a žáci toto potvrdili z 61 %. Tato informace naznačuje důležitost zvýšeného monitorování a bezpečnostních opatření během tělesné výchovy.

Výzkumný předpoklad 2: Více než 75 % dotázaných respondentů potvrzuje, že se setkala za svou praxi s úrazem.

Vyhodnocení: Výsledky ukázaly, že 77 % respondentů se ve své praxi setkala s úrazem, to potvrzuje tento předpoklad. To zvýrazňuje potřebu důkladného školení učitelů a žáků v oblasti bezpečnosti a prevence úrazů.

Výzkumný předpoklad 3: Více než 50 % dotázaných respondentů potvrzuje, že dodržuje bezpečné chování ve škole.

Vyhodnocení: 60 % žáků uvedlo, že dodržuje bezpečné chování ve škole, ale někdy ho nedodržuje. Tento výsledek částečně potvrzuje předpoklad, ale zároveň ukazuje, že existuje prostor pro zlepšení v dodržování bezpečnostních pravidel.

Výzkumný předpoklad 4: Více než 75 % dotázaných respondentů potvrzuje, že se cítí bezpečně ve škole.

Vyhodnocení: Výsledky ukázaly, že 78 % žáků projevilo pozitivní postoj ke škole, což naznačuje, že se většina žáků cítí bezpečně ve škole. Tento předpoklad byl tedy potvrzen.

5.6 Doporučení na zlepšení

Doporučení pro žáky II. stupně:

- Žáky bychom měli povzbuzovat k aktivní účasti na tvorbě školního klimatu. Měli by mít možnost sdílet své nápady a připomínky týkající se bezpečnosti a pohodlí ve škole, kdy zástupci tříd mohou v pravidelných setkáních školního parlamentu diskutovat o návrzích a připomínkách svých tříd.
- Doporučuji zavést pravidelné diskuse ve třídě a skupinové aktivity zaměřené na empatii a spolupráci. Je důležité vytvářet příležitosti k projevení uznání a podpory mezi spolužáky. Tyto aktivity mohou zahrnovat role-playing, týmové projekty a pravidelné reflexe, které podpoří vzájemný respekt a pochopení.
- Žáky bychom měli povzbuzovat k aktivnímu hlášení potenciálních nebezpečných situací a poruch ve škole. Měli by vědět, že mohou kdykoliv své učitele informovat o jakýchkoli bezpečnostních problémech, kterých si všimnou. Pro podporu této aktivity může škola zavést anonymní schránky nebo digitální platformy pro hlášení rizik. (Nepodceňovat hlášení špatného dovírání vstupních dveří, oken, volnost nouzových východů, aj.).
- Je důležité, abychom společně pracovali na vytváření bezpečného a respektujícího prostředí, kde se žáci budou cítit bezpečně a podporováni. Společnou prací pedagogů, rodičů a žáků, která je klíčová pro dosažení tohoto cíle. Pravidelná školení, otevřená komunikace a aktivní zapojení všech zúčastněných stran je nezbytné pro vytvoření pozitivního školního klimatu.

Doporučení pro pedagogy:

- Doporučuji využít tvorby nového rámcového vzdělávacího programu (RVP) v rámci tzv. velké revize a posílit výuku výchovy ke zdraví a bezpečnosti. Je důležité integrovat tyto témata do každodenního vzdělávacího procesu a učebních plánů, aby žáci získali potřebné znalosti a dovednosti pro bezpečné a zdravé chování. Zvažte zařazení praktických cvičení, například první pomoci, a organizaci přednášek odborníků z oblasti zdravotnictví a bezpečnosti.

- Navrhuji zavedení pravidelných třídnických hodin zaměřených na podporu vztahů ve třídě a posílení bezpečnostní kultury. Hodiny by měly poskytovat prostor pro otevřenou diskusi o mezilidských vztazích, řešení konfliktů a týmové spolupráci. Témata jako prevence šikany, podpora vzájemného respektu a vytváření příjemného a bezpečného prostředí pro všechny žáky by měla být nedílnou součástí těchto hodin. Můžeme také využít různé formy interaktivních workshopů a projektů, které žákům pomohou lépe pochopit a aplikovat bezpečnostní zásady v praxi.
- Doporučuji, aby pedagogové nejenom mluvili o respektu a ohleduplnosti, ale také je ukazovali svým vlastním chováním. Během komunikace se žáky si dát pozor na to, jak je oslovujeme a jak s nimi jednáme. Aktivně naslouchejme jejich názorům a pocitům a dejme jim vždy možnost reflexe na konci hodiny. Tento přístup podpoří vzájemný respekt a posílí důvěru mezi učiteli a žáky.
- Pravidelně kontrolujeme prostředí ve škole a zajistíme, aby bylo bezpečné pro žáky, okamžitě nahlasme veškeré zjištěné vady a nedostatky bezpečného provozu.
- Měli bychom žákům pravidelně připomínat důležitost dodržování školního řádu a kontrolovat jeho dodržování. Žáci by měli pochopit, že tato pravidla existují proto, aby předešla úrazům, nehodám a zraněním, a aby se ve škole cítili všichni bezpečně a pohodlně.
- Vzděláváním žáků o bezpečnostních pravidlech a jejich důležitosti je klíčové pro vytvoření bezpečného a podporujícího školního prostředí. Použitím konkrétních příkladů, praktických ukázek, diskusí a zapojením celé komunity můžeme zajistit, že žáci budou nejenom rozumět pravidlům, ale také je budou aktivně dodržovat a podporovat vzájemně bezpečnost ve škole.

6. Diskuze

Diskuse o faktorech ovlivňujících dodržování bezpečnostních opatření:

Dodržování bezpečnostních opatření může být ovlivněno různými faktory, kvalitou interních předpisů školy a jejich dodržování včetně subjektivního vztahu k otázkám bezpečnosti ve školním prostředí, vnímání rizika ze strany žáků, podpory učitelů a angažovanosti rodičů.

Autor si je vědom omezeným vzorkem respondentů a výpovědní hodnotou studie pro potřeby školy. Výsledky nelze zobecňovat. Výzkumné šetření poskytuje cenné údaje v interním hodnocení školy. V budoucím hodnocení školy v oblasti bezpečnostní problematiky by bylo vhodné zaměřit se i na inovativní přístupy a technologie, které by mohly být použity k dalšímu zlepšení prevence úrazů ve školním prostředí, jako jsou například interaktivní výukové programy nebo bezpečnostní aplikace.

Diplomová práce může mít přínos pro akademickou oblast, poskytuje dílčí poznatky o prevenci úrazů ve sledovaném školním prostředí, ale zejména pro pedagogickou praxi sledované školy v podobě konkrétních doporučení uvedených v předcházející kapitole.

7. Závěr

Závěrem lze konstatovat, že kromě vzdělávání má pedagogický personál zásadní úlohu při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Integrace preventivních opatření a vhodné vedení žáků k bezpečnému chování jsou nezbytné pro celkové blaho a úspěch vzdělávacího prostředí. V rámci školního prostředí se mohou vyskytovat různé bezpečnostní a zdravotní výzvy, které je třeba identifikovat a řešit s ohledem na potřeby všech zúčastněných žáků, pedagogů i dalšího personálu. Pouze s komplexním a soustavným přístupem všech lze dosáhnout efektivního zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školním prostředí. Na základní škole jsem zaznamenal, že k úrazům, které se stávají v prostorách školy lze předcházet vlastním přístupem a zodpovědností pedagoga i žáka. Na začátku školního roku mají být žáci prokazatelně poučeni školním a vnitřním řádem, ale to nestačí, je nutno kontrolovat a dohlížet na dodržování těchto řádů žáky. Dozor na chodbách, častěji dohlížet na dodržování bezpečného chování žáků a kontrolovat prostory, jako jsou šatny, toalety, ale i třídy. Dále monitorovat prostory školy před pobytem žáků, jestli nehrozí bezpečnostní riziko. V průběhu školního roku, například před prázdninami, volnem a různými akcemi školy, žáky prokazatelně poučit před těmito aktivitami o bezpečném chování a ochraně zdraví. Pozorováním a kontrolou knihy úrazů jsem zjistil, že nejhorší úrazy hlavy jsou způsobeny většinou pádem. Nejvíce úrazů se stává začátkem a koncem školního týdne, kdy jsou už někteří žáci přetížení. Školní a mimoškolní zájmová činnost po vyučování děti kolikrát přetěžuje a zde hrozí velké riziko úrazů. Nesmíme podceňovat bezpečnost a ochranu svěřených dětí na ZŠ.

Seznam použitých informačních zdrojů

BENDL, Stanislav, 2004. Jak předcházet nekázni, aneb, Kázeňské prostředky. Praha: ISV, Pedagogika (ISV). ISBN 80-86642-14-3.

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školách. 2023. Prevence úrazů, prevence rizik a rizikového chování. Dostupné také z: <https://skoly.vubp.cz/ucitele.php?typ=zs&obsah=ucitele-pracovni>

BOZP. Bezpečnost práce. 2023. Dostupné také z: <https://www.bozp.cz/aktuality/boz-a-bozp-ve-skolstvi/>

Česká školní inspekce, 2023. Informace k úrazovosti v Praze v letech 2013-2017. Dostupné také z: <https://www.csicr.cz/cz/Archiv/Poskytovani-informaci/Poskytnute-informace-2017/Informace-k-urazovosti-v-Praze-v-letech-2013-2017>

Česká školní inspekce, 2023. Výroční zpráva: Kvalita vzdělávání v České republice 2021/2022. Dostupné také z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Vyrocnizprava_2021_2022_everze.pdf

DANDOVÁ, Eva, 2008. Bezpečnost a ochrana zdraví dětí ve školách. Praha: ASPI. Řízení školy (ASPI). ISBN 978-80-7357-373-7.

GAVORA, Peter, 2010. Úvod do pedagogického výzkumu. 2., rozš. české vyd. Přeložil Vladimír JÚVA, přeložil Vendula HLAVATÁ. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-185-0.

HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav a PÁVKOVÁ, Jiřina, 2011. Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0030-7.

HZSČR, 2023. Zpráva o činnosti HZS ČR v oblasti preventivně výchovné činnosti za rok 2023. Dostupné také z <https://www.hzscr.cz/clanek/vychova-a-vzdelavani-obyvatelstva-vychova-a-vzdelavani-obyvatelstva-zpravy-o-cinnosti.aspx>

CHRÁSKA, Miroslav, 2016. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava a MARÁDOVÁ, Eva, 2020. Didaktika výchovy ke zdraví a bezpečí v kontextu kurikulární reformy a učitelského vzdělávání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. ISBN 978-80-7603-142-5.

KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020. Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi. Praha: GRADA. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2731-8.

MACHOVÁ, Jitka a KUBÁTOVÁ, Dagmar, 2015. Výchova ke zdraví. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5351-5.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2021. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání verze 2021. Dostupné také z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-schvalena-verze>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2023. Metodický pokyn: Metodický pokyn z roku 2005. Dostupné také z: <https://www.msmt.cz/file/38377>

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2023. Koncepce BOZ. Dostupné také z: <https://www.msmt.cz/file/54890?lang=1>

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ Eliška a MAREŠ, Jiří, 1995. Pedagogický slovník. Praha: Portál. ISBN 80-7178-029-4.

RVP ZV 2023. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání: Dostupné také z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

VALIŠOVÁ, Alena a KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2021. Obecná didaktika a její širší pedagogické souvislosti v úkolech a cvičeních. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-3249-2.

ZŠ, 2023. Školní řád: Platný školní řád od roku 2018. Dostupné také z: <https://zs-nucice.cz/wp-content/uploads/Školní-řád-ZŠ-2018-platný-od-3.-9.-2018-2.pdf>

ZŠ, 2023. Výroční zpráva: Výroční zpráva pro školní rok 2021/2022. Dostupné také z: https://zs-nucice.cz/wp-content/uploads/Vyrocní_zprava2021_2022.pdf

Seznam použitých zkratk

BOZ - Bezpečnost a ochrana zdraví

BOZP - Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

ČŠI - Česká školní inspekce

HZS ČR - Hasičský záchranný sbor České republiky

MŠ - Mateřská škola

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OOPP - Osobní ochranné pracovní prostředky

PPP - Pedagogicko-psychologická poradna

RVP ZV - Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

SPC - Speciálně pedagogické centrum

SPU - Specifické poruchy učení

SPUCH - Specifické poruchy učení a chování

ŠPP - Školní poradenské pracoviště

ŠŘ - Školní řád

ŠVP - Školní vzdělávací program

VKZ - Výchova ke zdraví

VZ - Výroční zpráva

ZŠ - Základní škola

Seznam příloh

Příloha 1 – strukturovaný rozhovor

Příloha 2 – ukázka dotazníků

Příloha 3 - seznam tabulek

Příloha 4 - seznam grafů

Strukturovaný rozhovor

Rozhovor s výchovnou poradkyní: Pracuje zde již 16 rokem a spolupracuje se všemi pracovníky ŠPP spolupracuje s učiteli na metodickém vedení práce s dětmi SPU, SPUCH a žáky sociálně znevýhodněnými, seznamuje je se zprávou z PPP a SPC a dohlíží na tvorbu spolupráce individuálního vzdělávacího plánu. Škola spolupracuje velmi úzce s SPC a kvituje lepší spolupráci než s PPP, výchovní poradci jezdí na setkávání poradců 2 až 3 ve školním roce na konzultace ke konkrétním žákům, asistentům a seznámit se s novou legislativou. Z hlediska prevence nejčastější poptávka učitelů na ŠPP s požadavkem na metodický pokyn, jak pracovat s žáky s SPU a SPUCH, kteří porušují pravidla. Zakázky jsou v součinnosti s ostatními pedagogy a výchovní poradce iniciuje vyhledávání a šetření žáků jejichž jednání a chování vyžaduje zvláštní pozornost. Podle svých možností připravuje výchovné programy zaměřené na nápravu chování těchto žáků. Nejčastější zakázkou učitelů je, jak pracovat s dětmi a metodické práce s dětmi s SPUCH. Nejčastější zakázkou rodičů je neúspěch, slabý prospěch žáka. V současné postcovidové době je zaznamenána zakázka úzkostných stavů, nepohoda, neúspěch ve výuce. Ze strany žáků jsou nejčastěji zakázky v podobě úzkostí, kamarádů a rodinných problémů, tam není vždy možné vyhovět, jsou limity nespolepráce, například ze strany ŠPP je vypracovaná dokumentace, která není rodiči zajištěna dál z vícero důvodů, například dětský psychiatr, logoped aj, v místě trvalého bydliště už nebere nové klienty. Vždy jsou rodičům kontakty na odborné vyšetření předány, ale neuspíší se termín vyšetření. V současné době děti zažívají změny díky tomu, co se děje ve světě a kolem nás, a ne vždy je umějí vhodně zpracovat díky medializaci jaká je. Je to náročná doba pro nás všechny. Jsou situace, které nás během praxe potkají a nedají se specifikovat úplně do detailu. Někteří žáci mají tendenci se předvádět nebo mít potřebu sledovanosti (zde hrozí zvýšené riziko úrazů) a někteří se nepotřebují zviditelňovat a jakákoliv reakce na ně je jim nepříjemná. Škola má být bezpečné místo pro žáky. Je nezbytné chápat péči o bezpečnost a ochranu zdraví ve škole jako integrovaný a propojený proces. Tato oblast je charakterizována svou rozmanitostí a komplexností, a je nezbytné ji řešit systematicky a efektivně.

Příloha 2

Ukázka dotazníků

Dotazník je naprosto anonymní, prosím uveďte jednu odpověď nebo doplňte, děkuji.

Dotazník slouží jen k mému výzkumu pro diplomovou práci.

Dotazník pro žáky:

1. Jste:
  - a) žena
  - b) muž
2. Vnímáte ve škole pocit bezpečí?
  - a) určitě ano
  - b) spíše ano
  - c) spíše ne
  - d) určitě ne
3. Kolik je vám let?
  - a) 12-13 let
  - b) 13-14 let
  - c) 15 let a více
4. Kým jste byli proškoleni o bezpečnosti a ochraně zdraví?
  - a) třídním učitelem
  - b) učitelem předmětu
  - c) nikým
5. V rámci výuky VKZ dostáváš informace, jak pečovat o své zdraví, dodržíš je?
  - a) ano, dodržíš je
  - b) ano, ale někdy je nedodržíš
  - c) ano, většinou je nedodržíš
  - d) ne
6. V rámci výuky Výchovy ke zdraví je výuka poskytnutí první pomoci, využil/la si jí už někdy?
  - a) ano, několikrát
  - b) ano, jednou
  - c) ne
7. Věděl/a bys, jak postupovat při úraze?
  - a) určitě ano
  - b) spíše ano
  - c) spíše ne
  - d) určitě ne

8. Kontroluje vždy na začátku hodiny docházku učitel?

- a) vždy
- b) většinou
- c) občas
- d) nikdy

9. Dodržujete bezpečné chování ve škole?

- a) ano,
- b) ano, ale někdy je nedodržuji
- c) ano, většinou je nedodržuji
- d) nedodržuji

10. Pokud se stane úraz ve škole, víte, koho zavolat?

- a) spolužáky
- b) ředitele školy
- c) třídního učitele
- d) školníka
- e) rodiče
- f) ne
- g) někoho jiného.....

11. Stal se Vám ve škole nějaký úraz?

- a) ano, několik
- b) ano, jednou
- c) nestal

12. Pokud ano, kde se to stalo?

- a) při tělocviku
- b) při výuce
- c) na hřišti školy
- d) při cestě do/ze školy
- e) jinde.....
- g) nestal se mi úraz

13. Pokud ano, co bylo jeho příčinou?

- a) nepozornost
- b) nezodpovědné chování
- c) ublížení spolužákem
- d) špatný stav zařízení školy
- e) nestal se mi úraz
- e) jiná.....

14. Jaká část těla byla poraněna?

- a) hlava
- b) ruka
- c) noha
- d) trup
- e) jiná část

15. Je nějaká Vám oblast na vaší škole podceňována a vyžadovala by zlepšení?

a) ano

(uved').....

b) ne

16. Je počet úrazů mezi pohlavím respondentů rozdílný?

a) ano

b) ne

Dotazník pro učitele:

17. Jste muž, žena?

a) žena

b) muž

18. Jaká je délka Vaší praxe učitele?

a) 2 roky

b) 2-5 let

c) 5-10 let

d) 10-15 let

e) 15-20 let

f) 20-25 let

g) 25-30 let

h) 30-35 let

i) 35-40 let

j) nad 40 let

19. Jaká je spokojenost s Vaším zaměstnáním?

a) rozhodně souhlasím

b) spíše souhlasím

c) nevím

d) spíše nesouhlasím

e) rozhodně nesouhlasím

20. Setkali jste se ve své praxi s úrazem?

a) ano

b) ne

21. Kde se dle Vašeho názoru nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole?

a) při tělocviku

b) při výuce

c) na hřišti školy

d) mimo areál školy

e) o přestávce

22. Domníváte se, že se žáci ve vaší třídě cítí bezpečně?

a) rozhodně souhlasím

b) spíše souhlasím

c) nevím

d) spíše nesouhlasím

e) rozhodně nesouhlasím

23. Jaká část těla byla postižena při úraze?

a) hlava

b) ruka

c) noha

d) trup

e) jiná část

Příloha 3

Seznam tabulek

Tabulka 1. Rozdíl pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	38
Tabulka 2. Subjektivní pocit bezpečí respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)	39
Tabulka 3. Věk respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)	40
Tabulka 4. Proškolení respondentů BOZ (Zdroj: Vlastní výzkum)	41
Tabulka 5. Péče o zdraví respondenty (Zdroj: Vlastní výzkum)	42
Tabulka 6. Poskytnutí první pomoci (Zdroj: Vlastní výzkum)	43
Tabulka 7. Znalost postupu respondentů při úraze (Zdroj: Vlastní výzkum)	44
Tabulka 8. Zápis docházky učitelem na začátku hodiny (Zdroj: Vlastní výzkum)	45
Tabulka 9. Bezpečné chování respondentů ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)	46
Tabulka 10. Koho by žáci volali ve škole v případě úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)	47
Tabulka 11. Počet úrazů respondentů na ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum)	48
Tabulka 12. Místa kde se úraz stal (Zdroj: Vlastní výzkum)	49
Tabulka 13. Příčina úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)	50
Tabulka 14. Poraněná část těla (Zdroj: Vlastní výzkum)	51
Tabulka 15. Je potřeba zlepši nějakou oblast ve škole? (Zdroj: Vlastní výzkum)	52
Tabulka 16. Počty úrazů respondentů na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	53
Tabulka 17. Počet respondentů na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	54
Tabulka 18. Délka praxe učitelů na ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum, Výroční zpráva školy a ČŠI)	55
Tabulka 19. Spokojenost se zaměstnáním (Zdroj: Vlastní výzkum)	57
Tabulka 20. Setkali jste se ve své praxi s úrazem? (Zdroj: Vlastní výzkum)	58
Tabulka 21. Kde se nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)	59
Tabulka 22. Domníváte se, že se žáci ve vaší třídě cítí bezpečně? (Zdroj: Vlastní výzkum)	60
Tabulka 23. Výsledek postižených částí těla (Zdroj: Vlastní výzkum a kniha úrazů)	61

Seznam grafů

Graf 1. Rozdíl pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	38
Graf 2. Subjektivní pocit bezpečí respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)	39
Graf 3. Věk respondentů (Zdroj: Vlastní výzkum)	40
Graf 4. Proškolení respondentů BOZ (Zdroj: Vlastní výzkum)	41
Graf 5. Péče o zdraví respondenty (Zdroj: Vlastní výzkum)	42
Graf 6. Poskytnutí první pomoci (Zdroj: Vlastní výzkum)	43
Graf 7. Znalost postupu respondentů při úraze (Zdroj: Vlastní výzkum)	44
Graf 8. Zápis docházky učitelem (Zdroj: Vlastní výzkum)	45
Graf 9. Bezpečné chování respondentů ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)	46
Graf 10. Koho by žáci volali ve škole v případě úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)	47
Graf 11. Počet úrazů respondentů na ZŠ (Zdroj: Vlastní výzkum)	48
Graf 12. Místa kde se úraz stal (Zdroj: Vlastní výzkum)	49
Graf 13. Příčina úrazu (Zdroj: Vlastní výzkum)	50
Graf 14. Poraněná část těla (Zdroj: Vlastní výzkum)	51
Graf 15. Je potřeba zlepši nějakou oblast ve škole?(Zdroj: Vlastní výzkum)	52
Graf 16. Počet úrazů respondentů na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	53
Graf 17. Počet respondentů II. na ZŠ dle pohlaví (Zdroj: Vlastní výzkum)	54
Graf 18. Délka praxe učitelů na ZŠ (v %) (Zdroj: Výroční zpráva školy 2021-22)	55
Graf 19. Délka pedagogické praxe v ČR - podíl pedagogů (v %) (Zdroj: Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2021/2022)	56
Graf 20. Spokojenost se zaměstnáním (Zdroj: Vlastní výzkum)	57
Graf 21. Setkali jste se ve své praxi s úrazem? (Zdroj: Vlastní výzkum)	58

Graf 22. Kde se nejčastěji stávají úrazy žáků ve škole (Zdroj: Vlastní výzkum)	59
Graf 23. Domníváte se, že se žáci ve vaší třídě cítí bezpečně? (Zdroj: Vlastní výzkum)	60
Graf 24. Výsledek postižených částí těla (Zdroj: Vlastní výzkum a kniha úrazů)	61